

Caissa

Nieuws

Simultaan!

- *Zijn de goden soms schakers?*
- *Hoe profiteer je van de tijdhood van de ander?*
- *Schaken met een gekneusde rib*
- *Bijgeloof bezworen*
- *Schaken legt menselijke beperkingen bloot*
- *Relativeren: schaken willen beschouwen als bloemschikken*

Errit Petersma (1940-2013)

Op 5 juni 2013 is clubicoon Errit Petersma overleden op 73-jarige leeftijd. Errit was voorzitter van Caissa van 1983 - 1989 en bekleedde tal van andere functies in de vereniging. Na zijn Caissatijd was hij voorzitter van de SGA en bestuurslid van het Max Euwecentrum.

de balans op te maken. Dat doen we met als thema *Simultaan*. We staan in deze editie van CaissaNieuws vanzelfsprekend stil bij de clubkampioenschappen van Arno Bezemer en Leon Reina en in het algemeen kijken we nog even terug op de interne competities bij de senioren en de jeugd. Verder krijgt u wat u gewend bent, de mooiste partij van dit kwartaal en een aantal portretten van clubgenoten. En meer. Welke heldendaden verrichtten de Caissanen in de externe schaakwereld, bij de diverse toernooien bijvoorbeeld? U wordt uitgebreid op de hoogte gesteld door de helden zelf. En als je gaat graven in het Watergraafsmeerverleden, wat kom je dan te weten over het Caissaheden? U gaat het het lezen en naar onze hoop met veel plezier. ■

Het schaakjaar 2012-2013 is ten einde en voor je het weet is de nieuwe cyclus weer in volle gang. Er is nog nét even tijd om

AANKONDIGING

Eijgenbroodtoernooi

Dit jaar wordt de 27e editie van ons eigen Eijgenbroodtoernooi gehouden. Dit zesronde weekendtoernooi vindt plaats van vrijdag 18 t/m zondag 20 oktober 2013. LET OP: dat is een weekend eerder dan gebruikelijk. We spelen op onze eigen locatie: Huize Lydia (Roelof Hartplein 2). Ook dit jaar zal er geen ratinggrens zijn. Nieuw is dat er in twee groepen wordt gespeeld:

Groep A: knsb elo 1750 en hoger

Groep B: knsb elo 1850 en lager

Het inschrijfgeld bedraagt € 25. Het totale prijzengeld is in de orde van € 1400. Meer info en inschrijving is te vinden op www.eijgenbrood.nl. Maar je kan je ook op de clubavond aanmelden bij Dennis Breuker, Abe Willemsma of Sander Tigelaar.

Volg ons ook op twitter: @eijgenbrood

Het stukoffer anno nu: How to beat Mr Crisis IGM

door Lesly Gebhard

Stel, je hebt in je Rijke Periode (een wonderlijke tijd, waarin financiële zegeningen als manna uit de hemel kwamen vallen) een huis aangeschaft op een zonnig Canarisch eiland, en je begint nu krap bij kas te raken, terwijl het beroep dat je alweer bijna een kwart eeuw uitoefent je steeds meer begint tegen te staan. In de simultaanwedstrijd tegen absolute wereldtopper Mr Crisis acht je jezelf (uiteraard) al bij voorbaat kansloos, en inderdaad: voor je het weet heeft hij je al pijnlijk ver naar achteren gedrongen. Je huis is in waarde gekelderd, je loon is verlaagd, de alimentatie moet doorgaan en je zetten beginnen op te raken. Je weet dat er gehakt van je wordt gemaakt als je nu niet snel een fantastische Ingeving krijgt. Ziedaar de stelling op het bord. Jij bent aan zet.

4

Je hebt geen idee. Je staart apatisch naar de levensgrote foto van Bobby Fischer aan de muur met het onderschrift *Chess is Life*.

Je kunt geen enkele oplossing

bedenken voor de onhoudbare wurgstelling die er is ontstaan. Terzijde: wat is een Ingeving eigenlijk precies? Voor mij is dat, in de letterlijke betekenis van het woord: iets wat je niet zelf hebt bedacht,

maar wat (vanuit het collectief/kosmisch bewustzijn?) ineens 'zomaar' in je hoofd opduikt. Zo kan het gebeuren dat je, tegen Beter Weten in, een volstrekt waanzinnige optie begint op te nemen in je koortsachtige overwegingen: Zou die onoverwinnelijke Mr Crisis met zijn dik gewonnen stelling niet aan het wankelen kunnen worden gebracht door een volkomen irreëel desperado-stukoffer (!) waarmee je

Spaanse makelaar, van wie jij zelf niet eens wist dat hij bestond. Dat blijkt ook niks te zijn: het zwembad dat er bijhoort, moet je delen met talloze medebewoners. Maar die makelaar heeft nog wel meer woningen te koop, en eentje daarvan zou je dan kunnen oppvallen vanwege de opmerkelijk lage vraagprijs van 'slechts' 285.000 euro: jij denkt dat dat een tikfoutje is, want daarvoor ziet het er veel te mooi uit, althans op de foto's. Het heeft een zwembad, een woonbaar oppervlak van 300 m² en een mooie, helemaal ommuurde tuin van 3000 m² met mooie volwassen palmbomen, op tien minuten van het strand. Je besluit de makelaar maar even te bellen om een afspraak te maken. Als hij je er de volgende dag heeft binnengelaten, stuur je hem na vijf minuten een uurtje weg om

rustig in je eentje alles goed in je op te nemen, en wat je dan ziet aan mogelijkheden laat voor jou geen enkele twijfel: dit is het! Natuurlijk moet de bruid nog worden aangekleed - er moet nog een maand of drie aan worden opgeleukt - maar dan is het ook een absolute schoonheid...

■ Lo and behold

Schaak! Zodra de makelaar na een uur is teruggekeerd, weet hij nog 'en passant' te vertellen dat het huis toebehoort aan de erfgenamen van een rijk Duits echtpaar, waarvan vijf jaar geleden eerst de man, en recentelijk ook de vrouw is overleden. Drie kinderen wonen in Duitsland en hebben niks met dit eiland. Ach, zo. Je doet dus ter plaatse een bod zonder voorbehoud dat zich gemakkelijk door drieën laat delen (dubbelschaak!), en de volgende dag laat de makelaar

weten dat je bod is... geaccepteerd. Lo and behold: de totaal verloren stelling is opeens in jouw voordeel gekanteld: je hoeft de komende jaren geen vertaalwerk meer te doen als je liever gaat schaken, terwijl je nieuwe huis nog mooier en aangenamer is dan dat wat je achterlaat (!!).

En dat alles, letterlijk van het te koop zetten tot het aankopen van het nieuwe onderkomen, viel vrijwel precies in de luttele twee weekjes waarin uw hoofdredacteur met vrouw en kind bij me kwam logeren - en het verliep exact zoals ik het heb verteld (wie dus mocht twifelen aan dit onwerkelijke relaas: drie getuigen van absoluut onbesproken gedrag kunnen elk detail bevestigen). Cheers, Wim! Maar wat mij nu heel stiekem (je wilt natuurlijk niet voor gek worden versleten) toch

wel ernstig bezighoudt is: Hoe kan dit? Dit soort buitensporige mazzel heb ik al vaker meegemaakt, en soms nog onwaarschijnlijker (!). Alle relevante omstandigheden ineens zo subtiel in de stelling gevlochten dat een droomresultaat 'als bij toverslag' een bijna onvermijdelijk Gegeven werd. Maar... wie regelt dat dan allemaal zo goed voor me - en waarom? Schaakvrienden, ik heb er ook eigenlijk lak aan: jullie mógen mij allemaal voor gek verslijten - ik kan zo langzamerhand niet meer anders dan verwonderd concluderen dat ik beschermengelen heb, die mij als het nodig is via allerlei mensen en van alle kanten te

hulp komen, om desnoods het onmogelijke binnen een handomdraai te realiseren. Zouden de goden soms schakers zijn? Of misschien heb ik

Zouden de goden soms schakers zijn?

in een vorig leven wel iets goeds gedaan! Dat zou een aardig idee zijn. Laat ik in elk geval dit zeggen: dank jullie wel, engelen! En tot jullie, schaakvrienden: alles sal reg-kom!

Veel liefs, en wanneer de housewarmingparty is, horen jullie nog (schakers zijn extra welkom)!

Zonnige groet vanuit La Palma. ■

SCHAAKPROBLEMEN

De oplossingen van deze schaakproblemen staan op pagina 44

1. Wit geeft mat in twee

2. Wit geeft mat in twee

3. Wit geeft mat in twee

4. Wit geeft mat in drie

5. Wit geeft mat in drie

6. Wit geeft mat in vier

te verbazen over de ontwikkeling die hij heeft gemaakt. ‘Soms denk ik dat ik het snap, maar veel talent heb ik niet. Af en toe zie ik iets leuks. De analyses in de Laurierboom van jongens als Elwin gaan me te snel. Ik kan het soms echt niet volgen.’ Als hij verliest gaat dat hevig, maar ook het winnen gaat fors bij hem.

❑ **Totaaloverzicht**

Paul staat wat ironisch in het leven. Zijn verblijf in Bosnië, waar hij zijn diensttijd doorbracht met het besturen van 10-tonners, omschrijft hij als een leuke doe-vakantie. Met enige verwondering spreekt hij over schakers die het genoeg van een regelmatig en arbeidzaam bestaan ontberen. ‘Wat doen die mensen?’ Zelf werkt hij al vijftien jaar met veel plezier als hoofd financiën/controller bij de uit 4 scholen bestaande Scholengemeenschap Montessori-Oost. Daar bewaart hij het totaaloverzicht en behoedt zo de gemeenschap voor financieel onheil. Heimwee naar het ongebonden, vrije leven van de student heeft hij niet. Voor zijn deelname aan het SPChess toernooi moest er wel wat geregeld worden.

❑ **Degelijke systemen**

Een favoriete schaker zou hij niet zo direct weten. Hij speelt ook geen partijen na. De meeste tijd wordt besteed aan de bestudering van openingen. Paul zal niet gauw een boek met de beste partijen van Tal kopen. Hij houdt van degelijke systemen. In het verleden het London-systeem en nu kijkt hij wat er gebeurt na een opening met c4. ‘Ik was toe aan wat nieuws, dat London-systeem was ik

een beetje zat’. Hij komt graag schaken op de clubavond en maakt in principe geen afspraken voor die avond. Verliezen doet pijn. Graag zou hij het schaken als een spelletje zien of ‘zoiets als bloemschikken’. Maar na een verliespartij komt hij chagrijnig met hoofdpijn thuis. Ligt vervolgens te woelen in bed en kan de slaap niet vatten. De partij laat hem niet los. ‘Ach, had ik maar die of die zet gedaan’. Zijn zontje van 8 hoeft dan ook niet per se te gaan schaken. ‘Hij heeft er wel de aanleg voor, kan goed rekenen.’

Elwin en Niek waren lang mijn schaakmaatjes. Ik snap het wel, maar zelf zou ik zoiets niet doen.

Paul zit er wat verweesd bij als de bedenkelijke stap ter sprake komt die Elwin Osterwald en Niek Seelemeijer deze zomer naar de Laurierboom/Gambiet maakten. ‘Elwin en Niek waren lang mijn schaakmaatjes. Ik snap het wel, maar zelf zou ik zoiets niet doen.’ Dat is een hele opluchting voor uw verslaggever, want zonder Paul zou Caissa Caissa niet meer zijn. Zijn pet is inmiddels door een vriendelijk meisje van de bediening teruggebracht. Toch een moment van verstrooidheid in zijn orde-lijk bestaan? ■

De zinloze waarheid van de geschiedenis

door Paul van der Sterren

Lang, heel lang geleden waren alle oude mensen jong en bestond het verleden nog niet. Er was enkel toekomst en daarvan had iedereen grote verwachtingen. Zo kon het gebeuren dat toen ik in 1975 werd gevraagd om lid te worden van schaakvereniging Watergraafsmeer mijn hart opsprong. Want Watergraafsmeer was in die tijd niet zomaar een club, het was dé club, niet alleen van Amsterdam, maar van heel Nederland. Hier speelde mijn grote concurrent in de jeugdtoernooien, Roy Dieks, en de jeugdkampioenen van de generatie net vóór ons, Job de Lange en Rob Witt. Hier zaten drie echte IM's aan de topborden, Kick Langeweg, Coen Zuidema en Rob Hartoch, met daaronder enkele van de sterkste hoofdklassers, Piet van der Weide, Jaap Vogel, Nico Schouten, Ton Timman. Maar bovenal was

Watergraafsmeer een club met een fris, onconventioneel imago, een club die de moed had getoond nieuwe wegen in te durven slaan. Want hoewel er al vele jaren op kleine en anonieme schaal 'betaald' werd in de Nederlandse hoofdklasse had Watergraafsmeer deze situatie als eerste geformaliseerd en heette nu zelfs, naar de sponsor, Desisco/Watergraafsmeer. Door zo openlijk met zijn sponsoring voor de dag te komen wees de club vooruit naar de toekomst: professionalisme, een redelijke betaling voor een redelijke prestatie. In dit geval: het opstuwen van de club in de vaart der volkeren.

Kortom, in de Amsterdamse Watergraafsmeer scheen voor wie jong was – en wie was dat niet in die tijd? – de zon van alle kanten. Als jonge, ambitieuze schaker/student had ik het niet beter kunnen treffen.

Harde kern

Daar kwam nog bij dat spelen in de Hoofdklasse betekende dat ik ook alle andere spelers zou gaan ontmoeten die indertijd de boventoon voerden in de Nederlandse schaakwereld, want je maakt natuurlijk niet alleen contact met je teamgenoten, maar ook met al die andere teams. Voor iemand die zijn plaats en vooral zijn weg nog moest vinden in de wereld en die heel, heel

graag naar boven wilde, was spelen voor een club in de Hoofdklasse (nu Meesterklasse) in feite essentieel. Het was gewoon het hoogste clubniveau dat je kon bereiken. Europacupwedstrijden waren er nog niet en van buitenlandse clubcompetities had niemand ooit gehoord, afgezien van wat regionaal gekneuter in België en in Duitsland. Grenzen waren nog grenzen.

Was het een vriendenteam waarin ik terecht kwam? Ja en nee. De sfeer was zeker goed, maar met de een had je natuurlijk meer contact dan met de ander. Er was wel een soort harde kern, een club binnen de club van vooral de jongere teamleden, die bijvoorbeeld na een wedstrijd gezamenlijk gingen eten, hun partijen be-

Paul van der Sterren in zijn Desisco-tijd

spraken, brasten en bralden. Ik genoot ervan daarbij te horen, zeker in die eerste jaren toen ik nog geen ander 'thuis' had. Met de gastvrije huizen van Rob en Marga Witt en van Helmer Wieringa en Ineke Kester als stralende middelpunten wilde trouwens iedereen er wel bij horen. Het was een bruisende tijd.

■ Kiem

Later, in feite niet eens zoveel later, werd alles anders, want in 1976 ging de zon ook schijnen in Rotterdam (en zelfs nog veel feller dan bij ons), waar de later legendarisch geworden naam Volmac aan die van de schaakclub werd toegevoegd, en het duurde niet lang of het fenomeen sponsoring schoot ons aan alle kanten voorbij. Eerst Henk Verstappen van De Variant uit Breda en later Arnfried Pagel met zijn Koningsclub in Bergen kochten enkele van onze beste spelers weg, Desisco moest zijn financiële bijdrage aanzienlijk verhogen om ons althans gedeeltelijk bij elkaar te kunnen houden, Jaap Wittebol, teamleider en dé grote man achter het succes van de club overleed, we werden ouder. De glorie tijd van Desisco/WGM liep nog door tot het seizoen 1980/81, toen voor de vijfde en laatste keer het kampioenschap van Nederland werd behaald (de eerste keer was in 1969/70 geweest) en ook daarna ging het nog een tijd verder, maar de kiem voor 'onze' ondergang was al in ons succes onherroepelijk gezaaid.

En zo hoort het. Alles wat opkomt vergaat, behalve on-

kruid. Desisco werd weer Watergraafsmeer, fuseerde later nog met verschillende andere clubs om het hoofd boven water te houden, maar ging in 2009 definitief op in Caissa. En daarmee is de cirkel rond en is Caissa, een van de niet zoveel clubs in de huidige KNSB-competitie die geen enkele vorm van sponsoring van zijn topspelers kent, nu dus erfgenaam geworden van een roemrucht stukje Nederlandse schaakgeschiedenis, namelijk van het begin van professionalisme in precies die KNSB-competitie die nu weer helemaal terug bij af is. Er zijn geen sponsornamen meer, er zijn weliswaar allerlei clubs, ook in de lagere klassen, die hun beste spelers wel 'iets' betalen, maar meestal onder veel gegrom en tandengeknars van de 'gewone' clubleden (precies zoals in het pre-Desisco-tijdperk!) en er is niet langer één club die overal bovenuit steekt.

Watergraafsmeer, de eerste

club die sponsoring openlijk en officieel introduceerde in Nederland, is al dit hypocriete en halfhartige gedoe drastisch voorbijgeschoten en is tot rust gekomen in een van de mooiste oprechte, maar bloeiende amateurclubs van deze tijd.

Ironie

Maar dat zelfs enkele van de meest geharde professionals uit die 'goeie oude' Watergraafsmeer-tijd nu braaf en onbetaald hun partijtjes voor Caissa spelen

is een ironie van de geschiedenis die me telkens weer opnieuw blijft verbazen.

Iedere keer als we naast elkaar zitten – Hans Ree (die er in de jaren 80 bij kwam), Piet van der Weide, Rob Witt (hij was nooit professional, maar wel Mister Watergraafsmeer als geen ander), ikzelf – en we alle vier bij het begin van de partij onze bril afzetten om beter te kunnen zien, gaat er een vleugje bitterwarme nostalgie door me heen.

De tijd slaat verschrikkelijke wonden en heelt ze allemaal, naar het schijnt. Misschien is het nog waar ook, maar het is een zinloze waarheid.

Desisco/Watergraafsmeer, met al zijn baanbrekendheid, professionalisme, stralende toekomst en wat al niet meer, vredig ter ziele gegaan in bloeiende amateurclub Caissa. Het is de schoonheid, maar ook de zinloze waarheid van de geschiedenis. ■

Gezond spel

door *Michaël Wunnink*

Dit kwartaal viel het aantal inzendingen erg tegen. Juist nu de zomertoernooien veel materiaal zouden moeten opleveren, moet ik tot mijn verdriet constateren dat er maar drie partijen zijn geplaatst om mee te dingen voor Partij van het Kwartaal.

■ Abe Willemsma - Vladimir Sergeev, Liechtenstein Open 2013

Met gezond spel duwt Abe GM Vladimir Sergeev beetje bij beetje naar de rand van de afrond. De zwartspeler, kenner van de Aljechin, heeft zijn keuze voor de Pirc moeten berouwen tegen een uiterst alerte Abe, die met deze partij aantoonde voor iedereen levensgevaarlijk te zijn. De mooie slotzet 30.Th7, met mataanval over de h-lijn is geen toevalstreffer, maar het slotakkoord van een strakke compositie.

■ Jack Blanchard - Ivo Timmermans, Caissa intern ronde 15

Deze partij moest even op gang komen, maar in de slotfase vlogen de stukken over het bord. Vooral de strijd tussen de witte b- en de zwarte f-pion is fascinerend, zeker als je zoals ik de spanning in de speelzaal live hebt mogen meemaken. Op het eind kiezen beide kemphanen eieren voor hun geld. Een rechte uitslag voor deze grillige en vermakelijke partij.

■ Michaël Wunnink - Jan-Jaap Janse, 9^e ronde KNSB 2012-2013

Gangmaker in deze partij is de enthousiaste witspeler, die bij vlagen wel erg lang over onnozele beslissingen nadacht. De diepgang waarmee de witspeler zijn gebrek aan intuïtie pleegt te compenseren, leidt er in deze partij toe, dat een ABC'tje om een stuk te winnen zijn aandacht ontsnapt. Op het eind gaat Wunnink nog bijna te ver en mag hij in zijn handjes knijpen met een halfje. Wunnink verdient het punt ook niet als hij zoveel steekjes laat vallen. Maar verdient hij wel een fles wijn?

■ De winnaar

Blanchard – Timmermans is een mooie vechtpartij met veel emoties, maar kwam iets te stug op gang om van meet af aan ademloos de partij na te spelen.

Wunnink – Janse is kwalitatief van een te bedroevend niveau om serieus mee te dingen voor het kwaliteitsstempel *Partij van het Kwartaal*.

Wunnink verdient wel de lof voor het leveren van éénderde van al het te beoordelen materiaal. Hij is te bescheiden om zichzelf een compliment te geven, maar de goede verstaander begrijpt dat hiermee wordt benadrukt hoe bedroevend weinig partijen er dit

kwartaal op de site zijn geplaatst!

Gezien het kaliber van de tegenstander en de mooie natuurlijke opbouw van het witte initiatief, gevolgd door de genadeklap op h7, gaat de fles wijn dit keer naar Abe Willemsma voor zijn overwinning op GM Sergeev. Proficiat, Abe!

Abe Willemsma (2121) – Vladimir Sergeev (2430)

Liechtenstein, 4 mei 2013

1.e4 d6 1... Pf6 was de verwachte zet, immers Sergeev is een van de helden in het boek van Timothy Taylor over de Aljechin. In het hoofdstuk over de 4 pionneaanval is hij een van de voorvechters van het aanbevolen zwarte systeem. Hier was de voorbereiding voornamelijk op gericht geweest. Dus mijn voorbereiding kwam niet uit de verf, alhoewel ...

2.d4 g6 3.f4 c6 4.Pf3 Lg7 5.Pc3 Lg4 6.Le3 Db6

7.Dd2 Nu kan ik een prettig systeem spelen met wit.

7... Lxf3 7... Dxb2?! is niet zo handig **8.Tb1 Da3 9.Txb7 +/-** Er kan bijvoorbeeld volgen: **9... Pd7 10.Lb5 cxb5 11.Pxb5 Dxa2 12.Pc7+ Kf8 13.Pxa8 Da1+ 14.Dc1 Dc3+ 15.Kf2 Dc6 16.Txa7 Pgf6 17.Pd2 Pxe4+ 18.Pxe4 Dxe4 19.h3 Lf5 20.g4 +/-**

8.gxf3 Pf6 Gebruikelijk is hier **8... Pd7 9.O-O-O Da5 10.Kb1**

9.O-O-O Da5 10.Kb1 Pbd7 11.Lc4 b5 12.Lb3 b4 13.Pe2 Hier dacht ik ook na over **13.Pa4**, maar het voordeel van **Pe2** is dat **Pg3** vaak handig is met het oog op de aanval.

13... Db5 Na de zoveelste damezet van zwart kan wit goede zaken doen. *Zie diagram 1.*

diagram 1

14.c4! Met deze actie dreigt wit nu e5 en c5, en zwart zit in de tang. De grap is eigenlijk dat dit idee zijn oorsprong vond in de voorbereiding tegen de verwachte Aljechin.

14... Db7 14... bxc3 15.Pxc3 Db7 16.f5

15.e5 Ph5 16.c5 +/- Na zeer lang nadenken kwam zwart met de volgende zet:

16... Td8 17.Dc2 De computer wil het hier als volgt doen: 17.cxd6! exd6 18.Pg3 Pxd3 19.hxd3 dxe5? (Na 19... d5 is 20.f5 erg sterk) 20.dxe5 en de zwarte stelling staat op instorten. Na 0-0 bijvoorbeeld is e6 erg sterk, e6 is hier sowieso een erg vervelende dreiging voor zwart.

17... Dc7 18.Dc4 Wit wint hier een pion, maar het alternatief cxd6 is erg sterk:

18.cxd6 exd6 19.Pg3 Pxd3 20.hxd3

18... O-O 19.Dxb4 dxc5

20.dxc5 Lh6 21.De4 Pg7

22.Tc1 Dreigt Pd4, maar 22.h4 is wat directer.

22... Pf5 23.Lf2 e6 24.h4

Tfe8 25.h5 Lf8 26.hxg6

hxg6 27.Dc4 Le7 Sergeev was hier overigens al enigszins in tijdnood, en probeerde wellicht met wat snelle zetten wat tijd terug te winnen, we speelden met een increment van 30 seconden per zet.

28.Lc2! Nu is er geen redden meer aan.

28... Kg7 28... Pf8 29.Lxf5 exf5 30.Th8+ Kg7 31.Pd4 of 28... Pg7 29.Th6 Lf8 30.Tch1 Ph5 31.T6xh5 gxh5 32.Pg3 Het paard gaat beslissend meedoen!

29.Lxf5 exf5 30.Th7+ Zie diagram 2.

Mijn eerste overwinning op een GM 1-0 ■

diagram 2

Abe Willemsma

HET ONGERIJMDE

Verloren Eindspel

*Hoe vaak heb ik mijn trap wel niet beklommen
Terug van een verloren spel*

Gedacht: dit spelen is een kwel

Troost: zo verloren, zo geronnen

Hoe vaak heb ik het veld wel niet vervloekt

Waarheen mijn dame werd verdreven

Nu ben ik lam, het is mij om het even

Waar u of wie dan ook mijn dame zoekt

Op weg naar boven viel ik van de treden

Ik zoek niet meer, ik wil mijn koning geven

Voor ieder ander paard. Verhoord zijn mijn gebeden

Niet. Wij hielden van elkander

Bé en ik. Mijn lellebel

Wat moet ik met die Willem Alexander?

Anne van Omme

De interne competitie 2012/2013

door de wedstrijdleiding intern

❖ Winter

Arno Bezemer was ongenaakbaar dit seizoen: hij eindigde bovenaan in beide competitie-helften. Aangezien de bezetting van de interne competitie sterker was dan ooit en Arno geen enkele uitdaging uit de weg is gegaan, is dat een prestatie van formaat te noemen. We vinden het wel jammer dat er voor het eerst in jaren geen match om het kampioenschap heeft plaatsgevonden, al was het maar om het matchverslag dat we nu in het clubblad moeten missen. Dit gemis wordt ruimschoots gecompenseerd door de vermakelijke simultaan waarmee Arno met hulp van Dennis Breuker de wintercompetitie volgens traditie afsloot. De opkomst voor dat evenement was dit keer dermate groot dat de simultaangevers de assistentie moesten inroepen van een drietal vooraanstaande clubgenoten om te voorkomen dat toevallige voorbijgangers zouden denken dat hier sprake was van een remake van *They shoot horses, don't they?*

❖ Indelingsoneffenheden

We kunnen helaas nog niet vaststellen dat *Sevilla*, het indelingsprogramma dat wij dit jaar voor het eerst gebruikten, volledig naar tevredenheid functioneert. Dennis Breuker eindigde hoog in de eindstand van de tweede turnus, maar werd nauwelijks ingedeeld tegen spelers die in de stand bij hem in de buurt stonden,

zoals hij ons enigszins veront-rust meldde. We gaan natuurlijk onderzoeken wat hiervan de oorzaak is geweest en brengen zo spoedig mogelijk verslag uit. Iets dergelijks wordt ook opgemerkt door Marc Overeem in zijn kritische beschouwing over het Keizer-systeem hiernaast. Marc wil tevens de waardering voor niet spelen afschaffen. Over dat laatste meldde oud bestuurder van de interne competitie Dennis Breuker ons desgevraagd:

'Ooit was het iedere ronde 1/3. Toen is dat veranderd naar een maximaal aantal (vijf of zes of zo) en daarna nullen. En dat is toen weer teruggedraaid omdat de sterke spelers die weinig kwamen tegen

zwakken moesten en dat vonden beiden niet leuk. Marc wil het nu weer een maximum aantal keer (of zelfs nul keer). En zo draaien we in rondjes. Tot slot noemt hij nog de 2/3 bij externe. Ook die komt vaak ter sprake. Is wel eens 0.6 gemaakt geloof ik. Maar nog nooit 0.5. Het idee is hier dat je extern spelen niet wil ontmoedigen. Als je deze waarde te laag maakt, dan speelt iemand liever intern dan op dinsdag extern. Beetje jammer voor de externe competitie. Waar die 2/3 precies vandaan komt weet ik niet, dat zou ik moeten nazoeken. Maar ik weet wel dat het veel gebruikt wordt. Tip: kijk eens bij andere (bij voorkeur grote) clubs die Keizer doen (bijvoorbeeld LSG) en kijk wat zij voor waarden hanteren. Afsluitend: het is natuurlijk zo dat wat voor systeem je ook gebruikt, wat voor aanpassingen je ook doet, er zijn altijd mensen die ontevreden zijn. Er is helaas geen perfect systeem. Ik vind dat je de mensen die veel komen en die zich voor de club willen inzetten (extern spelen, op dinsdag wedstrijdleider zijn, ...) eerder moet belonen dan moet straffen. En mensen die halverwege nieuw binnen komen lopen, moeten zo gemakkelijk mogelijk binnen de competitie mee kunnen draaien. Als je in ronde elf indraait en meteen met 0 uit 10 begint is dat toch jammer.'

Wij maken ons op voor een lange ledenvergadering.

■ Zomer

Bij het ter perse gaan van deze editie van CN was de zomercompetitie nog niet afgelopen. Helaas bent u in het begin van de competitie verstoken gebleven van standen en ranglijsten op de website. Naar wij

begrijpen, zijn de gegevens die worden gegenereerd door het indelingsprogramma (dat nog werkt onder DOS!) niet zo gemakkelijk te verwerken. De webcommissie werkt aan een oplossing voor dit probleem.

Mogelijk gaan wij in de volgende zomercompetitie ook met *Sevilla* indelen. We blijven streven naar verbetering. De indelingscommissie wenst u een fijn nieuw schaakseizoen. ■

INTERNE COMPETITIE

Oneerlijke competitie?

door Marc Overeem

Als ik de interne competitie van het afgelopen seizoen nader bekijk dan valt een aantal dingen op. In de eerste plaats dat er extreme verschillen in tegenstand zijn geweest. Nemen wij bijvoorbeeld in de eerste turnus Jack Blanchard (als vierde geëindigd) en Eelke Wiersma (vijfde). Blanchard had in die eerste turnus een gemiddelde tegenstand van ongeveer 1930, Wiersma 2240, een verschil van ruim driehonderd punten! In de tweede turnus iets dergelijks: Bezemer (eerste) een gemiddelde tegenstand van 2180, Breuker (tweede) 1990, Blanchard (derde) 2212. Een competitie waarin zulke verschillen optreden, is meer een veredelde loterij.

In de tweede plaats is er sprake van een fundamentele discrepantie tussen wat iemand kan verdienen door te spelen en wat iemand die niet speelt gratis en voor niets krijgt. Grote verschillen in gescoorde punten vertalen zich daardoor niet in Keizerpunten. Nemen we bijvoorbeeld in de tweede turnus Nirav Christophe en Paul Schipper. Christophe speelde zes partijen, scoorde viereneenhalf punt en eindigde daarmee als negende. Schipper speelde veertien partijen, scoorde daaruit acht punten en eindigde als elfde.

Een voorbeeld uit lagere regionen? Eerste turnus, Todd Daugherty scoort één uit één en wordt 93e, Jord Hendriks scoort zeven uit twaalf en wordt 94e. Een verschil van zes punten wordt dus genivelleerd door ons Keizersysteem. Dit kan volgens mij nooit de bedoeling zijn.

De remises die Albert Riemens speelde tegen mensen als Karel van der Weide, Bezemer en Wiersma leverden hem marginaal meer op dan

wat mensen mochten bijschrijven die thuis voor de buis zaten.

Tenslotte kent onze interne een absurd hoge vergoeding voor externe partijen op dinsdagavond (2/3 van de eigen waarde). Als we bedenken dat de gemiddelde uitslag in een competitie een half punt is dan moge duidelijk zijn dat dit niet klopt. Dit probleem is trouwens al diverse malen gesignaleerd.

Een oplossing voor de verschillen in tegenstand die optreden, is niet een, twee, drie voorhanden. Men verzandt al snel in de discussie over het wel of niet opsplitsen van de competitie. Het lijkt mij daarentegen wel hoog tijd om de andere twee punten aan te pakken. De indeling geschiedt inmiddels op basis van de Keizerwaarde in plaats van de Keizerscore, dus ik zie geen enkele reden meer om de vergoeding voor niet spelen te handhaven. De vergoeding voor extern spelen kan binnen een minuut worden gewijzigd. Ik zal een voorstel van deze strekking indienen op de Algemene ledenvergadering. ■

Schaakgodinnen

door Wim Suyderhoud

Ajax heeft zijn *Godenzonen*, de SGA heeft zijn *Schaakgodinnen*. Aanmatigend? Ajax heeft van alle voetbalclubs de meeste kampioenschappen behaald en de schaakdames teisteren al jaren de SGA-rapidcompetitie in de tweede klasse. De

kwalificatie 'godinnen' is weliswaar zelfverklaard, maar er is geen speld tussen te krijgen: ze steken met kop en schouders uit boven de ploeterende mannenteams. Vandaar ook de T-shirts – met het opschrift 'Goddelijk gevaarlijk' – in trotse unisex.

Van links naar rechts vier: Lucie van der Vecht, Yvette Nagel, Marjolein Theunissen en Monique van de Griendt hier hun kampioenschap van 2013 in Huize Lydia. Cora van der Zanden ontbreekt op de foto. Zij was op de finale-dag verhinderd. ■

Simultaan gevallen vlaggen

door Tony Lith

Tony Lith treedt al lange tijd op als scheidsrechter namens Caissa. De avonturen die hij in dat kader beleeft, heeft hij nu twee seizoenen voor CN opgetekend. En daar blijft het niet bij, heeft hij ons verzekerd. Er is altijd stof om over te schrijven. Het zou ons niet verbazen als deze uiterst leerzame, bondige stukjes ooit nog eens gebundeld worden als aanvulling bij de officiële reglementen. 'Hé scheids!'

Terwijl Arno Bezemer en Dennis Breuker tegen een overmacht aan Caissanen in het jaarlijkse simultaanstrijdperk traden, organiseerden Abe Willemsma, Albert Riemens, Alje Hovenga en Niek Seelemeijer een rapidvierkampje in het onderste gewelf van Huize Lydia. Tijdens de partijen was niet altijd even duidelijk wat de regels zijn voor het rapidschaak. Voor Alje was dat reden om mij na afloop van het vierkampje aan te schieten met de vraag: 'Wat is de uitslag van een rapidpartij als pas na afloop geconstateerd wordt dat beide vlaggen gevallen zijn?' Tja, hoe zat dat ook alweer met rapidschaak? Ik maakte Alje toen wijs dat zoiets een achterhaald vraagstuk is omdat moderne digitale klokken door middel van knipperen aangeven aan welke kant de vlag het eerst gevallen is.

*Als er regels zijn, moet je
niet zelf nadenken, maar
de regels toepassen.*

Daar zijn ze nu eenmaal voor gemaakt, dat is vooruitgang. Fout! Als er regels zijn, moet je niet zelf nadenken, maar de regels toepassen. Inmid-

dels was Abe erbij komen staan en die hoorde mijn uitleg met enige scepsis aan en ja hoor, de volgende dag al vond ik in mijn e-mailboxje een bericht waarin onze voorzitter refereerde aan artikel A4 van het FIDE rapidschaakreglement. Daarin staat inderdaad glashelder: 'Als beide vlaggen gevallen zijn zoals beschreven in d. 1 en d. 2, dan moet de arbiter de partij remise verklaren'. Heel goed van onze voorzitter.

Maar doen al die schaakklokfabrikanten daar nu hun best voor? Het menselijk tekort compenseren met technisch vernuft en moeten we daar dan maar aan voorbijgaan? Er zit weinig anders op zou je zeggen: regels zijn regels. Waar blijven we anders? Maar bevredigend is deze situatie niet. Hoe kon het zover komen? Er zijn sociologen die wel een verklaring weten. Zij stellen dat één en ander een illustratie is van de *cultural lag theory*: eerst komen er veranderingen in het technisch vermogen van mensen en vervolgens krijg je een verandering in de cultuur. Mensen accepteren nieuwe technische mogelijkheden niet direct; pas na verloop van tijd past men zich aan de nieuwe omstandigheden aan. Zover zijn de FIDE-bobo's kennelijk nog niet. Het is daarom hoog tijd dat iemand ze wijst op de mogelijkheden die de nieuwe (nou ja wat heet nieuw?) digitale klokken ons schakers bieden. Iets voor Abe misschien? ■

Heuristische methoden

door Jos van Ommeren

Invisible Chess Moves gaat over schaakblindheid op het hoogste niveau. Het gaat niet over blunders van grootmeesters in tijdnood. Daarvan is weinig te leren (behalve dat tijdnood leidt tot veel fouten) en zij geven mij zelf vaak een treurig gevoel. Het gaat erover dat zelfs de sterkste schakers eenvoudige zetten over het hoofd zien omdat deze zetten minder voor de hand liggen voor het menselijk brein. Mensen, in tegenstelling tot computers, gebruiken heuristische methoden om tot beslissingen te komen. Dit zijn methoden die niet exact zijn maar in het algemeen zeer goed werken. Onze hersenen zijn simpelweg te beperkt om exacte methoden te hanteren. Sociale wetenschappers, vooral psychologen, zijn al tientallen jaren bezig om dit te onderzoeken. Aangezien schakers ook mensen zijn, is het eigenlijk heel erg vanzelfsprekend dat deze heuristische methoden niet altijd goed werken.

Mensen verschillen van mening over wat een goed boek is. Dat geldt natuurlijk ook voor schaakboeken. Voor mij is er echter maar één criterium: ik moet de bladzijden willen omslaan. Invisible Chess Moves van Emmanuel Neiman en Yochanan Afek kan ik dan ook iedereen aanraden. Het is zo geschreven dat je echt wilt weten wat de beste zet is in de geanalyseerde stelling. Het boek is echter veel meer dan een page turner. Het is ook leerzaam.

■ Voorwaartse zetten

Schakers denken niet na over alle zetten, maar alleen over zetten die op basis van hun ervaring waarschijnlijk de beste zullen zijn. Dat betekent dat als je wilt aanvallen het zeer waarschijnlijk is dat je eerst gaat denken over voorwaartse zetten. Witspelers denken dus niet zo snel aan Da1, terwijl dat misschien wel de winnende aanvallende zet is. Je zal ook minder snel het paard aan de rand van het bord zetten. Horizontale zetten zijn voor mensen moeilijker dan verticale zetten. Deze zetten zijn dus onzichtbaar. Soms zelfs voor grootmeesters.

Invisible Chess Moves is vooral zo sterk omdat de uitleg de lezer stimuleert opgaven te

maken. Schaakboeken werken tegenwoordig vaak met veel oefeningen en opgaven. Oefeningen doen is confronterend. Door het maken van oefeningen word je ermee geconfronteerd dat je de theoretische stof nog niet helemaal begrijpt. In dit boek zijn de oefeningen juist leuk. Ik vind het geweldig om een hele simpele voortzetting te zien die een zeer sterke grootmeester niet kon zien. Hoera denk je dan, ik schaak toch veel sterker dan ik zelf dacht.

■ Droevige stelling

Helaas. Je wordt ook heel erg geconfronteerd met je eigen schaakblindheid. En ook dat is juist weer leuk. Verschillende keren dacht ik in dit boek: 'Hier moet een fout zitten in het diagram, dit

kan niet kloppen'. Bij het kopje HOUDINI ESCAPE wist ik dat ik toch niet kan schaken. Het gaat hier over een partij van Salomon Flohr die in de jaren 30 tot één van de sterkste schakers ter wereld behoorde. Zwart dreigt mat te geven en om dit te voorkomen verliest wit een loper. Flohr gaf op. Zeer begrijpelijk denk je dan. Dat had ik ook gedaan. Wat een droevige stelling voor wit. Maar dan lees je dat er toch een verdediging was. Dit is helemaal ongehoord omdat je weet dat de meeste opgaven slechts enkele zetten diepe berekeningen vragen. Na een paar minuten kan ik het niet meer opbrengen. Ik kijk naar de oplossing (altijd makkelijk te vinden in

dit boek, namelijk op de volgende bladzijde) en ervaar voor eventjes het bekende gevoel van zelfhaat, domheid. Maar nu komt het goede nieuws! Je hebt ervan geleerd. Als je het boek uit hebt en daarna een echte partij speelt, ben je iets meer bewust van de nadelen van je eigen heuristische methode. Dat is natuurlijk ook de reden waarom je zo weinig leert van snelschaken.

Ik heb leren schaken uit een beduimd boek van Emanuel Lasker. Lasker wist nog niet dat oefeningen in boeken zeer nuttig kunnen zijn. Hij beweert dat, als je slechts 200 uur serieus aan het beoefenen van het schaakspel besteedt, een meester niet meer van je

kan winnen als je een pion als voorgift krijgt. Hij is zeer dogmatisch en vooral geïnteresseerd in de principes achter het schaken. Van uit het hoofd leren heeft hij een zeer grote afschuw. Hij schrijft al in 1925: 'Het schaken mag geen geheugenwerk zijn, eenvoudig al omdat het daartoe niet gewichtig genoeg is. Moet de mens zich meer uit het hoofd leren aftobben, zo moet hij weten waarom. Het geheugen is van te grote waarde om het met iets onbetekenends te belasten.'

Lasker had dit boek prachtig gevonden. Hoewel het over schaken gaat (gelukkig), gaat het eigenlijk over de beperkingen van de mens. ■

STUDIES

De oplossingen van deze schaakstudies staan op pagina 44

1. Wit speelt en wint

2. Wit speelt en wint

3. Wit speelt en maakt remise

4. Wit speelt en maakt remise

'Topschaak'

door *Huib Vriens*

Van 31 mei t/m 2 juni vond het Open Kampioenschap van Utrecht (OKU) plaats, georganiseerd door schaakvereniging Paul Keres. Het is één van die weekendtoernooien die als agenda en omstandigheden het toelaten, uitnodigen om mee te spelen. Ik houd er wel van, een paar keer per jaar zo'n weekend geheel in het teken van schaak, schaak, schaak.

Waar ik voorheen zo'n toernooi nog wel eens op-en-neerreizend bezocht, heb ik dat inmiddels afgeschaft: te zwaar. Dus speelt ook de logiesmogelijkheid een rol. In dit geval trof ik het. Het nabijgelegen *Fort de Klop* met brasserie in het oude fort heeft op de groene wallen een natuurcamping en ik heb daar onder gunstige omstandigheden gekampeerd en met een gehuurde fiets de speelzaal bezocht. Een fijne combinatie.

De 1800-grens

Tja, weekendtoernooien... Het valt of staat met de vorm van de dag, geluk. En bij mij betekent een slecht toernooi dan tpr 1500 en een zeer geslaagd toernooi tpr 1800. Marginaal dus, zeker voor Caissa-begrippen. Want, dat

wil ik wel kwijt, binnen het gemiddeld hoge niveau van Caissa ben ik slechts een krabbelaar, bij kleinere clubs zou ik een subtopper zijn. Persoonlijk motiverend en uitdagend is toch die ELO 1800-grens, waar informeel sprake is van een 'goede' clubschaker, algemeen gezien dan. Daar ligt mijn doel, mijn eer, mijn schaakgeweten, mijn sportieve element.

Maar goed, mijn laatste toernooi was het Eijgenbroodtoernooi 2012. Dat verliep erg slecht en ik verloor en speelde remise tegen 9-jarigen. Dat went zelfs! Dus ging ik zonder verwachtingen en een ambitie meer corresponderend met de veronderstelde mogelijkheden lekker een weekend schaken en kamperen. De blik een weekend op schaak.

Mischien in vorm

De eerste partij speelde ik tegen oude bekende Theo Weijers die samen met semi-clubgenoot René Lasschuit wel op en neer pendelde, met deze aantekening dat Theo ook echt alles speelde en René zich de vrijheid permitteerde de ochtendsessies aan zich voorbij te laten gaan. Tegen

Theo ging het gelijk op tot ik met één achteloze zet het centrum weggaf en dat bleek niet meer te herstellen. Wel wist ik er nog wel dreigingen in te weven die Theo natuurlijk doorzag, maar die me toch het idee gaven dat ik misschien wel in vorm was.

De volgende ochtend fris aanwezig en een leuk winnend potje met veel tactische dreigingen tegen Gosse Kaastra, 1537. 's Middags mocht ik echt aan de bak tegen twintiger Remy Sennema.

Huib Vriens (1680) - Remy Sennema (1877)

OKU groep B, 1 juni 2013

1.g3 d6 2.Lg2 g6 3.e4 Lg7
4.Pc3 e5 5.Pge2 Pc6
6.d3 Le6 7.Le3 Pf6 8.h3 a6
9.d4 exd4 10.Pxd4 Ld7
11.Dd2 Pe5 12.De2 Tb8
13.f4 Pc6 14.Td1 O-O
15.O-O Pe8 16.e5 Pxd4
17.Lxd4 Lc6 18.Lxc6 bxc6
19.e6 Lxd4 20.Txd4 Df6
21.exf7 Txf7 22.Re4 Pg7
23.Pd1 Pf5 24.Kh2 d5
25.Te5 Te7 26.Te1 Txe5
27.Dxe5 Dxe5 28.Txe5 Kf7
29.c3 Te8 30.Txe8 Kxe8
31.g4 Pd6 32.b4 Ke7
33.Kg2 Pe4 34.Kf3 c5
35.a3 cxb4 36.axb4 Kd6

37.Ke3 c5 38.Kd3 Kc6
 39.f5 Kd6 40.Ke3 Pxc3
 41.bxc5 Kxc5 42.Pxc3 d4
 43.Kd3 dxc3 44.fxg6 hxg6
 45.h4 Kd5 46.h5 Zie dia-
 gram 1.

diagram 1

Opvallend was het oordeel van Hiarcs Chess: een heel erg gelijkopgaande strijd tot in het eindspel, waar ik een winstkans mis en vervolgens verlies weet af te wenden. De eindstelling ontstond in tijdnood en is niet genoteerd. Er volgde zelfs nog een onreglementaire zet van mijn hand die mijn sportieve tegenstander niet tot een tijdclaim ver-

leidde. Remise had ik inmiddels wel op zak, maar mijn tegenstander gaf op! 1-0 Terugziend weet ik niet of de opgave terecht was, maar zo'n zaterdag met drie partijen laat weinig ruimte voor analyse en we hebben de partij niet doorgenomen. Ik vond het al lang goed, tijd voor wat anders. 's Avonds trof ik Mitchel Wallace, 1886, ook een twintiger. Een stevige partij waarin ik een duidelijk mindere stelling wist om te buigen tot een prettige en ook hier besliste de tijdnoodfase. Ik dreigde overlopen te worden maar hield het. Bij het uitvoeren van een bepaalde zet zag ik dat ik zijn dame had kunnen nemen en realiseerde me gelijk dat hij nu mijn dame... Hetgeen hij gelukkig ook miste. Na mijn remiseaanbod ging mijn tegenstander te ver en had ik een eeuwig schaakvariant te pakken die na een paar herhalingen zelfs een matwending in zich bleek te hebben!

Onstuitbaar

Drie partijen op zaterdag en alles gewonnen. Ik leek onstuitbaar en zo voelde ik me ook: focus en concentratie waren prima, die laatste twee potjes moesten toch ook kunnen lukken. Iets dat beaamd werd door Theo en René, die gedurende het toernooi supporters werden. Daarvoor mijn dank.

De vijfde partij was tegen Jos Heesen, 1767. Ik kwam door een paar slechte zetten zeer bedenkelijk te staan, hetgeen ik met veel moeite wist te neutraliseren. Mijn tegenstander wilde openbreken d.m.v. een stukoffer, maar brak niet door en met een stuk meer kon ik de partij naar winst voeren. Ik zat inmiddels al aan de kabels (liveborden), Nils de Rijk en Coen Venema kwamen mailend binnen met aanmoediging en de koploper had verloren. Bij winst zou ik het toernooi - gedeeld - winnen. Ik was er klaar voor! Ik trof Johan Wuijts. Ik opende het hele weekend over de flank, g3 en g6, nu ook en Johan kleurde na mijn eerste zet rood en mompelde dat hij dat niet kende en na mijn tweede zet ging hij al de denktank in. Deze psychologische slag was voor mij, dit kon niet meer fout. De hele partij speelde erg gemakkelijk en ik ben nooit in de problemen geweest.

Johan Wuijts (1791) – Huib Vriens (1680)

OKU groep B, 2 juni 2013

Een interessante stelling deed zich voor na 34.Dxc3. Zie diagram 2.

De speelzaal van het OKU

TOERNOOIEN

diagram 2

34... Db6

De stelling schreeuwt om 34... Tc8, dat wilde ik ook spelen en ik nam de tijd om alles eens goed door te nemen. Mat of materiaalwinst niet af te wenden dacht ik, tot ik erg begon te twijfelen omdat de witte loper er nog tussen bleek te passen. Waarom zo scherp en onnodig risico nemen, dacht ik. Frappant dat ik later ook nog door omstanders op deze zet gewezen werd, maar zelf ben ik uiteindelijk tevreden met de tekstzet. Hij opent lijnen die beslissend blijken te zijn, ik ben erg blij met de wijze waarop ik de partij vanaf hier naar winst voer.

35.Kb1 Tb8 36.Lc4 Tc8 37. Dd3 Df2 38.De2 Dd4 39. Tc2 Lxc4 40.bxc4 Tb8+ 41. Kc1 Dg1+ 42.Kd2 Tb1 Zie *diagram 3*.

Huib Vriens onder het toezien van Zaoquin Peng op weg naar zijn prijs.

diagram 3

De materiaalverhouding is gelijk, maar kijk naar de ruimte voor zwart en het gebrek daaraan voor wit. De verslaggever van het OKU constateert op de website: 'Er zitten nog een hoop wendingen in de slotstelling,

maar wit kan uiteindelijk mat(eriaalverlies) niet meer voorkomen.' **0-1**

✦ **Die misser**

Goed, 5 uit 6 in een goed bezette groep tot 1900, met een tpr van 2053. Geweldig. Michaud, Friesen en ik werden als winnaars naar voren gehaald, fijn dat Theo en René daar nog bij waren.

Inmiddels heb ik weer wat gespeeld en het resultaat was vertrouwd laag. Wel stevige partijen tegen betere spelers ook, maar dan weer die misser die verliest. Hetgeen me in Utrecht nou net niet overkwam... ■

Eindstand																
Nr	Naam	Categorie	Score	M/V	Rating	TPR	W-We	WP	SB	Mutual	1	2	3	4	5	6
1	<u>Michaud, Majnu</u>	4	5.0	M	1865	2092	+1.08	24.0	19.5	0.0	½	1	1	=	1	1
2	<u>Friesen, Philippe</u>		5.0	M	1747	2038	+2.20	22.5	17.5	0.0	1	1	1	1	0	1
3	<u>Vriens, Huib</u>		5.0	M	1680	2053	+2.78	18.0	14.5	0.0	0	1	1	1	1	1
4	<u>Welch, Wayne</u>	2	4.5	M	1832	2003	+1.02	19.5	13.25	.	1	=	1	1	0	1
5	<u>Halve, Gerard</u>		4.5	M	1746	1906	+1.30	15.5	11.0	.	0	1	1	½	1	1
6	<u>Jansen, J.A.M.M.</u>	2	4.0	M	1745	1980	+1.58	22.5	13.75	.	1	=	1	1	½	0

De IJmond Vierkampen

door *Hugo van Hengel*

Afgelopen juni heb ik in Wijk aan Zee aan een buitengewoon leuk toernooi meegedaan: de IJmond Vierkampen. Qua schaken is Wijk aan Zee natuurlijk vooral bekend van het jaarlijkse Tatasteel-toernooi in januari, maar dat is niet het enige, getuige dit toernooi. Er wordt gespeeld in Café De Zon, gelegen naast de wel bekende Moriaan. Tijdens Tata spelen in dit café altijd de 8e en 9e klasse van de tienkampen. Het café bestaat uit twee delen. Aan de achterkant is een sfeervolle zaal met houten vloer en schilderijen en nostalgische foto's aan de wand waar juist de schaakstrijd wordt geleverd. Aan de voorkant is het echte cafégedeelte, een typische bruine kroeg met bier, bitterballen en gezelligheid.

Het toernooi heeft een formule die mij erg bevalt: drie partijen in een weekend, beginnend op vrijdagavond en vervolgens zaterdagmiddag en zondagmiddag. In het verleden heb ik vaak aan weekendtoernooien meegedaan van meestal zes, en soms zelfs zeven ronden, waarbij je op zondagavond constateert dat je het weekend werkelijk niets anders hebt gedaan dan schaken. Voor sommigen is het natuurlijk ideaal om een heel weekend monomaan met alleen maar schaken bezig te zijn, maar zelf heb ik buiten het schaken ook nog een thuis-situatie die maakt dat ik in het weekend ook andere dingen wil doen. Eerlijk gezegd denk ik dat deze formule met drie partijen in een weekend ook voor ons eigen Eijgen-

broodtoernooi een goede formule zou zijn, wellicht niet direct als vervanging, maar eerder als aanvulling op het bestaande weekendtoernooi van zes ronden. Het voordeel is dat drie partijen in een weekend veel beter te combineren is met andere sociale activiteiten. Bovendien zitten er bij zes ronden altijd wel een paar partijen bij met een erg groot ratingverschil en een voor de hand liggende uitslag. Bij een vierkamp ben je verzekerd van drie partijen tegen gelijkwaardige tegenstanders.

■ Sluiproute

Goed, nu dan de IJmond Vierkampen. Vorig jaar was ik tweede geworden in de hoogste open groep waardoor ik dit jaar was uitgenodigd voor de Kroongroep (de nummer 1 van vorig jaar wilde niet mee-

Hugo van Hengel (r) tegen Piet Peelen

spelen in de invitatiegroep). Het leuke is dat elke deelnemer via een piramidevormige opzet van verschillende klassen naar speelsterkte, uiteindelijk kan promoveren naar de Kroongroep van waaruit de winnaar promoveert naar het Cultural Village toernooi dat in november ook weer in Wijk aan Zee wordt gespeeld. De winnaar van dat toernooi promoveert weer naar de C-groep van Tata. Er wordt wel eens gezegd dat dit een sluiproute is naar groep C van Tata naast de hoofdroute via de 1^e klasse van de tienkampen. Dat mag misschien zo zijn, het is daarentegen zeker geen gemakkelijke route. Het Cultural Village-toernooi is vaak zo sterk bezet dat het al bijna even sterk is als de C-groep van Tata. Er doen zelfs 2600+grootmeesters mee zoals recentelijk Maxim Turov uit Rusland die het in Tata meteen tot de B-groep schopte. Maar goed, dat is allemaal een erg lange weg.

■ Pittig toernooi

Als laagste ratinghouder in de Kroongroep was het de verwachting dat het voor mij een pittig toernooi zou worden, alhoewel de ratingverschillen binnen de groep toch vrij klein waren. Niettemin had ik alle vertrouwen in een goede klassering, want tegen alle

tegenstanders (Danny de Ruiter, Piet Peelen en Sjoerd Plukkel) had ik eerder al eens gespeeld en ook redelijk gescoord. Mijn score van 1 uit 3 viel uiteindelijk tegen, niet zozeer dat het ratingtechnisch iets in de min was, het was vooral het feit dat ik in alle drie partijen vrij duidelijk gewonnen heb gestaan. Mijn beste partij speelde ik tegen Piet Peelen, een partij die ik integraal zal laten zien. Voor mensen die zelf ook eens willen meedoen aan dit erg leuke toernooi, zie www.ijmondvierkampen.nl.

Piet Peelen (2361) – Hugo van Hengel (2243)

IJmond Vierkampen

Kroongroep, 22 juni 2013

1.c4 c5 2.g3 Pc6 3.Lg2 g6

4.Pc3 Lg7 5.Pf3 e6 6.d3

Pge7 Dit systeem tegen het Engels (1.c4) speel ik al een tijdje. Het wordt het Fischersysteem genoemd en het idee is dat door de ontwikkeling van het paard naar e7 in plaats van f6 de diagonaal van de loper op g7 niet wordt geblokkeerd en zodoende d3-d4 voorlopig wordt verhinderd. Ik moet zeggen dat ik met zwart heel behoorlijk scoor met dit systeem. Voor wit is echt even de vraag hoe hij zich nu verder ontwikkelt. Natuurlijk is 0-0 een degelijke mogelijkheid waarna wit met bijvoorbeeld Ld2, a3, Tb1 en uiteindelijk b2-b4 de pion van c5 op de korrel kan nemen. Een alternatief voor de rokade is e2-e4 waarmee de voor zwart bevrijdende opstoot d7-d5 wordt ontmoedigd. Daarentegen heeft wit met h2-h4 een veel

scherper plan tot zijn beschikking met de duidelijke bedoeling om met h4-h5 de zwarte koningsstelling aan te tasten. Het is dan maar de vraag of zwart het aandurft om tegen de agressie in kort te gaan. Het alternatief is in dat geval een verzwakking met h7-h6 of h7-h5.

7.Lf4 d5 8.Dc1 Wit besluit om langs andere weg de koningsstelling aan te vallen: het geijkte plan om met Lh6 de zwartveldige loper te elimineren. Het is echter de vraag of dit in deze stelling zo handig is. Zwart kan al spoedig met d5-d4 belangrijke ruimte winnen in het centrum.

8... O-O 9.Lh6 Deze zet bevat me niet zo. De vroegtijdige agressie kan eenvoudig weerlegd worden. Eerlijk gezegd had ik hier 9.h4 verwacht, ook al kan zwart zich goed verdedigen door (heel traditioneel) de flankactie met een actie in het centrum te beantwoorden: 9... d4 10.Pe4 f5 11.Pd6 e5 12.Pxc8 Txc8 13.Ld2 **9... d4 10.Lxg7 Kxg7 11.Pe4 f5 12.Ped2** 12.Pxc5 Da5+.

12... e5 13.O-O Zie *diagram 1*.

diagram 1

De opening is voltooid en de zwarte stelling bevat mij uitstekend. Het is duidelijk dat de witte actie met Dc1 en

Lh6 niets heeft opgeleverd. Zwart heeft nu belangrijk ruimtevoordeel en bovendien een duidelijk plan met het voorbereiden van de opstoot e5-e4. Als wit passief blijft, dan kan zwart rustig doorontwikkelen en staat zwart duidelijk beter. Hier gebeurt eigenlijk wel iets gekks in de partij. Ik was hier zeer tevreden over mijn stelling, maar als gevolg daarvan ben ik teveel met mijn eigen stelling bezig, zonder de tegenkansen van mijn tegenstander op te merken.

13... Pg8 Plichtmatig gespeeld om het paard naar f6 te spelen en zodoende op termijn e5-e4 te ondersteunen. Veel beter was een zet als Dd6 of a7-a5 om de nu volgende breekzet van wit te verhinderen.

14.b4 Een uitstekende zet die het karakter van de stelling volledig verandert. Natuurlijk heeft zwart in het centrum nog steeds een stevige grip, maar met dit gambiet in Wolga-stijl krijgt wit ineens zeer vervelende druk tegen de zwarte damevleugel.

14... cxb4 15.a3 bxa3 16. Txa3 Pf6 17.Db2 Tb8 .

18.e3 Dit is erg tweesnijdend. Op zich was er geen noodzaak om de zaak nu al open te gooien. Een voorbereidende zet als Tfa1 was hier prima op zijn plaats geweest. Toch is de zet e2-e3 niet slecht. Het is gebaseerd op een tactische finesse, maar nadat Piet de zet heeft gespeeld, deinst hij terug voor de consequenties.

18... dxe3 19.fxe3 Hier had wit moeten doorpakken met 19.Pxe5 exf2+ 20.Txf2 en wit heeft inmiddels voldoende activiteit ontwikkeld voor de

pion.

19... De7 20.d4 e4 21.Pe1
Dit is te passief. Nu neemt zwart echt de overhand. Wit had zich moeten inlaten op 21.Pg5 h6 22.Ph3 ook al is ook dat geen pretje.

21... a6 Op zich is dit een prima zet. Het bereidt de opstoot b7-b5 voor waarna het krachtige witte pionnenduo in duigen valt. Ik had echter de mogelijkheid tot direct b7-b5:

21... b5 22.cxb5 Txb5 en zwart maakt gebruik van de onhandige positie van de toren op a3. **22.Pc2 b5 23.Tb3 Ld7** Goed genoeg, maar veel sterker was direct 23... Le6, bijvoorbeeld 24.Pa3 Tfc8 25.Tc1 Pa5 26.Tb4 Df8 27.c5 Pc6.

24.Ta1 bxc4 25.Pxc4 Le6 26.Lf1 Df7 27.Ta4 De tijdnoedfase was hier al in aantocht en de spanning op het bord neemt toe. Nu is Piet Peelen een beruchte tijdnoedjunk dus ik bereidde me hier al voor op een flinke portie gooi- en smijtwerk. Deze laatste zet Df7 is typisch zo'n zenuwachtige tijdnoedzet: het valt wat aan, het brengt een batterij in de stelling en ik vertrouw erop dat het wel tot effect zal leiden. Een kalme rekenaar (zoals Houdini) toont hier direct aan dat wit weer enigszins kan terugkomen in de partij met 27.Txb8 Txb8 28.Dc3 Pd5 29.Da3 Ta8 30.Tb1 en wit kan zwart nog aardig bezig houden.

27... g5 Ook dit is weer een typische tijdnoedzet, objectief gezien niet zo goed, maar in het heetst van de strijd buitengewoon vervelend. Juist nu wit alle stukken naar de dame-

vleugel heeft gemanoeuvreerd, gaat zwart op de koningsvleugel de druk opvoeren. Olie op het vuur! Objectief beter was a6-a5.

28.Txb8 Txb8 29.Da1 f4

Zie *diagram 2*.

diagram 2

Direct maar doorpakken met de aanval.

30.Pd6 Inmiddels is het een enorm onoverzichtelijke stelling geworden, met vooral veel tactische complicaties. Toch zijn er ook nog steeds positionele overwegingen. Zo kan wit in deze stelling met 30.d5 Lxd5 31.Pe5 de lange diagonaal a1-h8 openen en zodoende de dame van a1 bij de verdediging betrekken. Het tijdnoedduel is hier in alle hevigheid losgebarsten. De stelling is een chaos en beide spelers rammen op de klok. Wel moet ik zeggen dat ik hier zelf nog ongeveer 2 minuten had en Piet nog zo'n 20 seconden, voor nog 9 zetten...

30... Dh5 Het ijsig kalme 30... Df8 is hier dodelijk effectief: 31.Pc4 fxc3 32.hxc3 Pg4 33.De1 Tb1 34.De2 Db8 35.Dg2 Db5 36.P4a3 Txf1+ 37.Dxf1 Dxa4.

31.Pxe4 Pxe4 32.d5+ Kg8

33.Txe4 Zoals gezegd zat Piet hier in zijn laatste seconden voor de tijdcontrole en had ik

zelf nog iets meer tijd. Een klassieke vraag is altijd: hoe ga je daarmee om? Een bekende fout is in hetzelfde tempo mee te vluggeren. Het is al talloze keren voorgekomen dat het dan juist de speler met meer tijd is, die het eerst de fout ingaat. Het devies is dus: niet meevluggeren. Maar natuurlijk is er wel te profiteren als je tegenstander in zware tijdnoed zit. Een eerste tip is om niet teveel geforceerde zetten te spelen, want die maken het de tegenstander makkelijk om snel te zetten. Er moet juist een zekere twijfel zijn, een keuze voor het een of het ander. Dat maakt het voor de speler in tijdnoed moeilijk. Een andere tip waar ik in deze partij vooral gebruik van maak, is het spelen in paren. Je bedenkt een zet en gaat uit van het meest plausibele antwoord van je tegenstander. Je zorgt ervoor dat je daarop dan direct een andere zet kunt doen. In veel gevallen is de tegenstander dan enigszins in verwarring gebracht en doet maar snel een zet, waarop jij dan weer de tijd neemt om je volgende paar zetten te bedenken. Dat is precies wat ik hier nu doe: fxc3 gevolgd door Lxd5.

33... fxc3 34.hxc3 Lxd5

35.Lg2 35.Lc4 Lxc4 36.Txc4 Dh3. Opnieuw neem ik hier de tijd voor de volgende serie van zetten: Lxe4 en Td8.

35... Lxe4 36.Lxe4 Td8

37.Lxc6 Een blunder tot besluit, maar de stelling is al verloren: 37.Pd4 Pxd4 38.exd4 Dg4 39.De1 h5.

37... Td1+ 38.Kg2 Dh1+ 0-1.

diagram 2

31.gxf4 Tg8 32.Kh1 Zie diagram 2.
32...Txg2! 33.Kxg2 Td3!
34.Dc1 (34.Dxd3 Pxf4+)
34... Dxc6+ 35.Kg1 Lb7 en zwart won. 0-1

Een kleine combinatie besliste de volgende partij. Zie diagram 3.

diagram 3

L. Littel – A. van de Woestijne (5e Kattenburger Open ronde 4)

22... Txe2+ 23.Txe2 Pd3+
24.Kf1 Txe2 25.Td1 Te3 0-1

Tegen Iwan Bonoo kwam ik in problemen. Zie diagram 4.

A. van de Woestijne – I. Bonoo (5e Kattenburger Open ronde 5)

Iwan heeft net met 22... Pxd3 een pion gewonnen. Ik besloot mijn heil te zoeken in complicaties.

diagram 4

diagram 5

23.Lxd6 Pxe1 24.Lxf8 Tb2
25.Dxe1 Kxf8 26.Da5 Zie diagram 5.
26... Ld4+ Prettig voor wit, nu hoef ik niet preventief een zet te besteden aan Kh1.
27.Kh1 Pe8? Overziet in tijdnood de komende vork.
28.Pxc5 De7 29.Pe6+ De f-pion staat gepend.
29... Kg8 30.Pxd4 En wit won. 1-0

☑ Het lot niet tarten

En zo kwam het dat ik voor de laatste ronde alleen op kop stond met 5½ uit 6, gevolgd door Ben Wijgers (tegen wie ik speelde) en Steve Michel, beiden met 5 punten. Ik moet zeggen dat ik meer gespannen was dan ooit eerder voor een partij. Ik had zwart tegen Ben, die mij na 15 zetten veraste met een remiseaanbod. Nou heb ik wat remises betreft heb ik dezelfde instelling als Magnus Carlsen: ik accepteer het pas als er op het bord

echt niets meer te beleven is. (Helaas houdt de gelijkenis met Carlsen daar op.) Ik vind schaken domweg te leuk om een partij voortijdig te beëindigen.

Maar nu stond er toch wel iets aparts op het spel. Wat te doen? Op het bord naast me zette Steve een agressieve aanval op tegen Roel van Duijn. Maar Roel reageerde heel nuchter. De stelling op mijn eigen bord leek mij in evenwicht, maar er kon nog van alles gebeuren. Zou de onkwetsbaarheid, die mij al twee jaar vergezelde, nóg een partij stand houden?

Zou de onkwetsbaarheid, die mij al twee jaar vergezelde, nóg een partij stand houden?

Ik besloot naar wedstrijdleader Gerie te stappen. Die bevestigde dat een remise mij verzekerde van de beker omdat ik Steve (die bij winst ook 6 punten zou hebben) zou verslaan op TPR. Daarom besloot ik om het lot niet node-loos te tarten, en schudde mijn tegenstander de hand. Een paar uur later won Roel, waardoor ik ongedeeld eerste werd. Ben Wijgers, Roel van Duijn en René Pijlman werden met 5½ punt gedeeld tweede. ■

Dossier SPA

Het Universum, de prachtige speelhal van het Science Parktoernooi

Een dreigend fiasco toch nog afgewend

door Enrico Vroombout

Het Science Parktoernooi is een fantastisch toernooi dat dit jaar voor de derde keer werd georganiseerd. Een mooie traditie, want Amsterdam moet jaarlijks natuurlijk een groot schaaktoernooi kunnen organiseren. De locatie is bijzonder prettig. De speelzaal is heel ruim opgezet. En in het bargedeelte en het terras is meer dan genoeg ruimte om na de partij gezellig te keuvelen of partijen te analyseren. Als volgend jaar een aparte ruimte wordt gevonden voor het commentaar, is het toernooi helemaal perfect.

28

Voor mij persoonlijk dreigde het uit te lopen op een fiasco want het ging in de eerste vier

rondes bijna helemaal mis. En dat was jammer want ik had een week tevoren best een

aardig toernooi gespeeld in Haarlem. In een deelnemersveld met zo'n tien internationale grootmeesters eindigde ik daar met $3\frac{1}{2}$ uit 6 niet onverdienstelijk op een 16e positie, gedeeld met Erwin l'Ami en Harmen Jonkman. De laatste wist ik zelfs te verslaan, mijn derde overwinning ooit op een internationale grootmeester.

Enrico Vroombout (2147)
– IGM Harmen Jonkman (2417)

*Nova College Haarlem (5),
30 juni 2013*

**1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 Pf6
4.0–0 Pxe4 5.Te1 Pd6 6.
Pxe5 Le7 7.Dh5 0–0 8.Ld3
f5 9.Pc3 Pb4?! 10.b3 b6 11.
La3! Pxd3 12.Pxd3 Lb7
13.Te2 g6 14.Dh3 c5 15.
Pe5?! Pf7** Vanaf hier gaat de partij echt beginnen. Zie *diagram 1*.

diagram 1

16.d4! Pg5 De c5-pion staat gepend. Want na 16...cxd4 17.Lxe7 Dxe7 18.Pxg6 Df6 19.Pe7+ (nog sterker is 19. Pd5!! zoals Fritz aangaf.) 19... Kh8 20.Pcd5 stort de zwarte stelling in.

17.Dd3 d6 18.Pf3? Maar hier maak ik een ernstige fout. De juiste zet is 18.Pc4, maar die had ik door een rekenfout verworpen. Ik dacht dat zwart met de aftrekaanval 18...d5 19.Pe5 c4 een stuk zou winnen. Ik had het verlov niet gezien: 20.Pxc4! dxc4 21.Dxc4+ en wit wint materiaal, in plaats van zwart. **18...Lxf3?** Ik rekende eigenlijk alleen maar op 18...Pxf3+ 19.gxf3 met voordeel voor zwart. Na de tekstzet zag ik plotseling zijn plan: na gxf3 volgt Pg5-h3+ en Ph3-f4 met een dubbele aanval op dame en toren. Schijnbaar levert dat een kwaliteit op. Maar schijn bedriegt.

19.gxf3 Ph3+ 20.Kh1 Pf4 21.Dc4+! Zie *diagram 2*.

21...Tf7 Na 21...d5 22.Pxd5! Dxd5 23.Txe7 staat wit prima. Dit is wat mijn tegenstander had gemist in zijn vooruitberekening bij zet 18. **22.Txe7! Dxe7 23.dxc5** Een aftrekaanval! Als zwart nu zijn paard verdedigt, sla ik op d6 en heb ik twee pionnen voor

diagram 2

de kwaliteit (waaronder de reus op d6) en is de zwarte koningsstelling onherstelbaar verzwaakt. Dat is meer dan genoeg compensatie voor het kwaliteitsoffer. Mijn tegenstander koos voor een stelling met een toren tegen twee lichte stukken.

23...dxc5 24.Dxf4 Td8

25.Tg1! Td4?? Deze grootmeesterlijke blunder ontsiert de partij. Na een zet als De7-e6 moet er nog hard gewerkt worden, alhoewel het geen twijfel leidt dat wit heel goed staat.

26.Dxd4 cxd4 27.Lxe7 Txe7 28.Pb5 en wit heeft een stuk gewonnen. Mijn techniek was niet geheel vlekkeloos in dit eindspel, alhoewel de zege geen moment in gevaar kwam.

28...Te2 29.Pxd4 Td2 30.c3 Txf2 31.a4 Kf7 32.Te1 f4 33.Kg1 Td2 34.Te4 g5 35. h4 h6 36.hxg5 hxg5 37.Kf1 Kg6 38.Ke1 Tb2 39.Te2 Tb1+ 40.Kd2 g4 41.fxg4 Kg5 42.Kd3 Tf1 43.Ke4 Kxg4 44.Tg2+ Kh3 45.Tg7 Te1+ 46.Kd5 Te3 47.c4 f3 48.Tf7 Kg2 49.Txf3 1-0

Terug naar SPA. Na vier rondes had ik pas één remise en drie nederlagen gescoord. Maar dat niet alleen, nee, ook de kwaliteit van mijn eigen spel was bijzonder laag. In ronde twee blunderde ik een vol stuk weg, terwijl ik die voortzetting weliswaar had gezien, maar ondertussen weer vergeten was. In ronde drie mishandelde ik een openingsvariant op verschrikkelijke wijze. En in ronde vier had ik niet in de gaten dat ik in een scherpe variant van het Frans was gelokt waarin ik een tempo minder had. Kortom, drie nullen op rij in ultraslechte partijen.

◆ Ommekeer

De vijfde ronde moest en zou de ommekeer brengen. Maar mijn tegenstander was de sterke

Lisa Hortensius, die zou zich niet zomaar naar de slachbank laten voeren. Lange tijd liep de partij voor mij naar wens. 's Ochtends had ik me voorbereid aan de hand van een fantastische partij van Kasparov (zwart) tegen Movsesian uit het toernooi van Sarajevo in 2000. Ik had gezien dat mijn tegenstandster dezelfde variant speelde als Movsesian en hoopte dat ze dat die dag ook zou doen. En dat deed ze gelukkig ook. Ik wist dus precies wat ik moest doen en bereikte een huizenhoog gewonnen stelling. Maar dat ik mijn vorm nog lang niet terug had, bleek toen we Kasparovs modelpartij verlaten hadden. Meteen beging ik een verschrikkelijke blunder, waardoor ik op slag verloren stond. Maar nadat ook zij begon te blunderen ontstonden de meest boeiende stellingen. En de slotstelling was misschien nog wel de meest boeiende van de hele partij.

Lisa Hortensius (2146) – Enrico Vroombout (2147)
SPA groep A, 10 juli 2013
1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.Le3 e6 7.Dd2 b5 8.f3 Pbd7 9.g4 Pb6 10.0-0-0 Lb7 11.Ld3 Tc8 12.Kb1 Pfd7 13.Df2
Zie diagram 3.

diagram 3

13...Txc3! Een mooi kwaliteitsoffer. Wie de partij Movsesian – Kasparov kent, weet hoe ik me 's ochtends had voorbereid. Tot en met de 25^e zet volg ik het Kasparovplan uit die partij.

14.bxc3 Pa4 15.Pe2 Dc7 16.g5 Le7 17.h4 d5 18.Ld2 Pe5 19.h5 0-0 In bovengenoemde partij ontstond deze stelling ook, maar dan met de looper op c1 in plaats van d2. **20.Th3 Tc8 21.g6 b4!** Alles volgens het schema zoals Kasparov dat ook deed in zijn partij. De iets andere opzet van wit is tot dusverre niet van belang. Ook in deze stelling staat de c3-pion gepend. **22.h6 fxc6** Een unieke zet, want alle andere zetten (t/m zet 25) zijn ook door Kasparov in zijn partij tegen Movsesian gespeeld. Deze ene zet niet (dat was in die partij niet nodig).

23.Lc1 Pxd3 En hier bleek mijn slechte vorm. Ik kon geen enkele variant nauwkeurig doorrekenen. Veel beter was **23...bxc3 24.Dd4!** Lc6 25.Pxc3 Tb8+ 26.Ka1 Lc5!-+ met winst voor zwart. Ook **23...bxc3 24.Pf4!** Tb8 25.Ka1 Lc6 26.Lxa6 Lc5-+ leidt tot een gewonnen stelling.

24.Tdxd3 dxe4 25.fxe4 Zie *diagram 4.*

diagram 4

25...Lxe4?? Ik dacht dat dit (net als in Movsesian – Kasparov) de winnende zet zou zijn. Maar uiteraard had ik haar antwoord totaal overzien. Winnend zou **25...Pc5!** zijn geweest, want na bijvoorbeeld **26.Td4 bxc3 27.Pxc3 Pxe4 28.Pxe4 Lxe4 29.Txe4 Db7+ 30.Lb2 Dxe4 31.hxg7 Tb8-+** kan wit opgeven.

26.Dd4+- En de bordjes worden verhangen. Deze dubbele aanval had ik gemist. Vanwege haar tijdgebrek speelde ik nog even door.

26...Lf6 27.Dxe4 Pc5 Min of meer een stellingsgelukje. Misschien kan ik ontsnappen naar een eindspel met twee pionnen voor een stuk (zoals uiteindelijk gebeurde).

28.Dc4 Pxd3 29.Dxc7? Met weinig tijd op de klok durft ze het niet aan om de dames op het bord te laten. Maar onmiddellijk winnend zou **29.Dxe6+ Kh8 30.hxg7+ Lxg7 31.Dxg6!+-** zijn geweest. Na de tekstzet komt een interessant eindspel op het bord.

29...Txc7 30.cxd3 bxc3 31.Kc2 En hier hoopte ik nog op **31.hxg7?? c2**

31...gxf6? Onnauwkeurig. In een andere vorm zou ik beslist **31...g5!** hebben overwogen en daarna hebben gespeeld.

32.Txh6?! Lg7 33.Th4 h5

34.Pg3 En hier hoopte ik op **34.Pf4? g5 35.Pxe6?? gxf4 36.Pxc7 Le5** waarna de h-pion doorloopt. Om één of andere reden kon ik dat wél uitrekenen.

34...Le5 35.Pe4 Kg7 36.Th1 Tf7 37.Pxc3 Tf2+ 38.Ld2 Lf4 39.Pe4 Tg2! Wonder boven wonder is er een interessante stelling ontstaan. De gevaarlijk looper van wit wordt gelukkig geruild. Hoe het daarna staat is tot op de dag

van vandaag onduidelijk. In elk geval wist we geen van tweeën wie er eigenlijk op winst kon gaan spelen.

40.Kc3 Lxd2+ 41.Pxd2 Kh6

42.Te1 h4 Bij het uitvoeren van deze zet bood ik remise aan. Na lang nadenken (waarvoor ze weer in tijdnood kwam) nam ze het aanbod aan. Maar hoe staat het eigenlijk? Na 43.Txe6 h3 kan wit 44.Te3! spelen. Als 44...h2 45.Th3+ Kg7 46.Pf1 (46.Pf3?? Tg3!)= 46...Txa2 47.Txh2 Txh2 48.Pxh2 gebeurt, heeft wit wellicht voldoende

tempi om de zwarte pionnen uit te schakelen. Iets dat mooi onderzocht kan worden op een regenachtige middag. In elk geval was dit een partij waar ik enorm veel plezier aan heb beleefd. Mede dankzij de enorme fouten die gemaakt werden, was de partij in alle fasen van de strijd buitengewoon boeiend. In de speelzaal waren veel kibitzers er als de kippen bij om in de slotstelling de varianten uit te proberen. En dat maakt het spelen van een toernooi nou juist zo leuk. ½-½

▣ Kroon

Na deze partij groeide mijn vorm gelukkig. Wellicht had dat ook te maken met de extra rustdag die ik in de zesde ronde had, toen mijn tegenstander (en goede vriend) Milan Ramer zich ziek moest melden. In de rondes 7 en 8 waren Michiel Harmsen van Zukertort en Fischer Z-speler Frans Smit mijn tegenstanders. Beiden zijn uitstekende spelers met ratings rond ELO 2100. Er ontstonden boeiende

(lees verder op de volgende pag.)

TERZIJDE

ODE AAN DALI

Door Angelo Spiler

In het dagelijks leven geef ik les in opmaak en beeldbewerking. Maar als werk en hobby kunnen worden verenigd, zal ik het niet laten. Ter voorbereiding van lessen in een bepaalde functie van Photoshop (beeldbewerkingssoftware) kwam onderstaand droombeeld bovendrijven. Oorspronkelijk had ik een dreigend portret van Salvador Dali in de linkerbovenhoek gepland, maar in samenspraak met een vriend/collega-vormgever is daar vanaf gezien, omdat bij mij al snel de neiging bestaat me te verschuilen achter de echte kunstenaars. Zal de grote meester Dali me nog in een nachtmerrie komen opzoeken met bulderend commentaar?

partijen met wederzijdse fouten. Wellicht stond ik in beide partijen na de opening verloren, maar omdat mijn tegenstanders de laatste fouten maakten, ging de winst twee keer naar mij. Tegen Frans duurde dat 85 zetten. Wij waren in die ronde de laatsten in de hele zaal (samen met twee arbiters).

Nog steeds dreigde het toernooi op een fiasco uit te lopen. Want inmiddels had ik mij van -3 teruggevochten naar -1, maar dat was nog altijd ondermaats. In alle partijen die ik had gespeeld, waren mijn tegenstanders de underdog. Dus ook de laatste partij moest gewonnen worden. In die ronde zat de vriendelijke Luc Zimmermann uit Limburg tegenover mij.

Enrico Vroombout (2147)

– **Luc Zimmermann (2087)**

SPA groep A, 14 juli 2013

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 Pf6

4.e5 Pfd7 5.f4 c5 6.Pf3 Pc6

7.Le3 Le7 8.Dd2 0–0 9.Le2

b6 10.0–0 f6 11.Lb5 Na afloop van iedere partij blijkt

maar weer eens hoeveel mogelijkheden er in het schaakspel zitten. Mijn tegenstander liet me de mogelijkheid 11.dxc5 bxc5?? 12.Pxd5! zien. Tijdens de partij had ik deze mogelijkheid totaal niet gezien.

11...Pxd4 Hiermee verlaat deze partij de gebaande paden. De voortzetting Lc8-b7 was (zo bleek achteraf) nog bekend uit een partij Kislik – Berczes, 2008.

12.Pxd4 cxd4 13.Lxd4 fxe5

14.fxe5 Dc7 Zie *diagram 5*.

Een kritiek moment. Hoe nu verder? Zwart speelt op de zwakte van de e5-pion. Wit leunt zwaar op zijn ruimte-

diagram 5

voordeel, betere ontwikkeling en de beheersing van de f-lijn. En graag zou hij de zwakte op e6 aan willen gaan vallen. Welke troeven wegen het zwaarst?

15.Txf8+ Lxf8 Een belangrijk alternatief is 15...Pxf8 waarop ik 16.Ld3 van plan was. Het is welhaast ongelooflijk, maar na de tekstzet hebben we geen wezenlijke verbeteringen voor het zwarte spel meer kunnen vinden. Was Lxf8 echt de beslissende fout?

16.Tf1 Pc5 Een prachtige variant die de zwarte problemen goed illustreert is 16...Lc5 17.Df4 Lxd4+ 18. Kh1!! en zwart heeft een grote problemen over de f-lijn en de onderste rij. De beste zet is nu 18...La6, waarna wit desondanks voordeel heeft.

17.Df4 Lb7 18.Dg4 a6 19.

Ld3 Dd7 20.Pe2 Pxd3 21.

cxd3 Lc5 22.Lxc5 bxc5 23.

Pf4 De witte strategie heeft getriomfeerd: er is geen enkele druk meer tegen pion e5. En wit heeft nog wel zijn ruimtevoordeel en aanval tegen de zwaktes op e6 en g7.

23...Te8 24.Ph5 Kh8 25.b4!

De7 Na 25...cxb4 26.Dxb4 dreigt er mat op f8.

26.bxc5 Dxc5+ 27.d4 De7

28.Tf3 Lc8 29.Tg3 Tg8

30.h3 Ld7 31.Kh2 Elk tegenspel wordt bij voorbaat

ingesnoerd. De witte koning staat ontzettend veilig. De zwarte stukken zijn volledig gebonden aan de dekking van e6 en g7. Het opselen van pion g7 (naar g6) geeft onherstelbare zwarte gaten in zijn stelling (f6 vooral).

31...Le8 32.Pf4 Lf7 33.h4?!

Da7 34.Pd3 De7 35.Pc5 a5

36.Tb3 De zwarte loper heeft de damevleugel verlaten, de witte stukken dringen daar nu binnen.

36...g5 37.Tb7 De8 38.Df3

Tg7 39.hxg5 Kg8 40.Pd7

Kh8 41.Tb8 Met afstand

mijn beste partij van het SPAAchess-toernooi 2013. **1–0**

Al met al eindigde ik het toernooi met 5 punten uit 9 rondes (4 punten uit 8 partijen). Het dreigende fiasco was daarmee toch nog enigszins afgewend. En de uitstekende laatste rondepartij was de kroon op het toernooi. Volgend jaar weer. ■

Schaken is te moeilijk

door Dennis Breuker

Zie diagram. Wit heeft net op b4 geslagen. Was dat een goede zet? Wat zou u hier met zwart spelen? De uitslag van de laatste ronde van mijn SPA toernooi in groep A zou beslissen of het een goed, redelijk of slecht toernooi was. Helaas stortte ik mezelf op het zwaard door ongefundeerd een pion te offeren, daarna wanhopig te proberen de compensatie erbij te schaken om vervolgens een eenvoudige tactiek te missen. Verloren en een slecht toernooi. W-We van 0.81 en maar één partij gewonnen.

Toch waren er wel degelijk lichtpuntjes. Zo waren de twee partijen die ik verloor van 2250+ spelers prima partijen. Helaas miste ik in beide partijen de kans die ik kreeg om remise te maken. Ook de remise tegen 21hoog mocht er wezen.

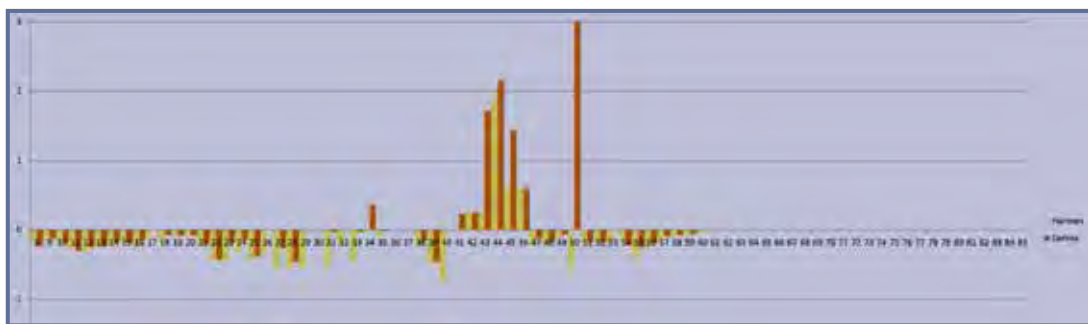
■ Geknuffeld

Mijn langste partij speelde ik in de zevende ronde. Lucas, mijn zoon, had mij de dag ervoor nog even extra hard geknuffeld. Zo hard dat het had geleid tot één, of misschien zelfs wel twee gekneusde ribben. Ja, hij is sterk!

Ik speelde de zevende ronde met zwart tegen clubgenoot Harmen van den Berg. Na tien zetten bood ik remise aan, zodat ik wat kon herstellen van mijn pijn. Harmen wist natuurlijk niets van mijn rib en wilde lekker schaken. Dus hij weigerde en besloot er een lange partij van te maken. Dat is hem gelukt!

De laatste tijd tonen ze altijd van die mooie grafiekjes bij partijen op internet. Zo'n grafiek geeft de evaluatie van een schaakengine (vaak Houdini) per zet. Ik heb dat voor deze partij ook gedaan. Hier komt ie. Zie grafiek.

Op de x-as staan de zetnummers. Op de y-as de evaluaties van Houdini na 3 minuten

rekenen. Positief is beter voor wit, negatief is beter voor zwart. Ik heb als schaal van -3 tot 3 genomen, want een waarde van +3 beschouw ik toch echt wel als gewonnen. Als je deze grafiek zo ziet, dan heb ik het tot zet veertig prima gedaan. Een klein foutje op zet 34, maar gelukkig profiteerde Harmen niet. In de volgende tien zetten gebeurt er van alles. Harmen komt gewonnen te staan, maar vergooit het langzaam weer. En dan zet vijftig. Na Harmens zet staat zwart ineens weer

beter (-0.57 om precies te zijn), maar na mijn zet staat Harmen plotseling gewonnen (+4.82). Alleen Harmen ziet het niet en na zijn 51^e zet staat het weer -0.19. Daarna wordt de score snel 0, en dat blijft hij tot aan het eind van de partij, zet 86. De zaal was inmiddels leeg, op ons bord en twee wedstrijdleiders na...

✘ Tussenzet

Wat gebeurde er nu op zet vijftig? Zie diagram aan het begin van dit artikel. In de fase tussen zet veertig en vijf-

tig stond ik verloren over de zwarte velden, maar Harmen had mijn koning van g7 naar c8 laten ontsnappen. In het diagram had hij net 50.Txb4? gespeeld. Ik kon mijn ogen niet geloven, want na 50... g5 is de enige zet om de toren nog te blijven dekken 51.De1, en na dameruil is er weinig meer voor zwart aan de hand. En zo geschiedde. Na nog ruim dertig zetten werd de partij remise. Beiden hadden we tijdens de partij en ook tijdens de analyse niet in de gaten dat 50... g5 een enorme blunder was...

Waarom is 50... g5 dan een blunder? Wit heeft een tussenzet. Hij kan 51.Le5 spelen. Dit dreigt mat op b8. Dat had ik tijdens de partij gezien, en ik had 51..Tb7 gepland. Niets aan de hand. Maar het prachtige 52.c6! (Houdini) wint hier in alle varianten. Weer met dank aan de zwarte velden. Op 52... gxh4 volgt 53.Txb7! en de matdreiging op b8 is alleen te voorkomen middels 53... Dxx2+ 54.Kxx2 Ld5+ en 55.Txe5. Ook 52... Txb4 werkt niet: 53.Dxh7 (only move!) en er dreigt mat op c7. Op 53... Dd8 volgt 54.Dxa7 en de enige manier om Da7-a8xb8 mat te voorkomen is 54... Db6 55.Da8+ Db8 56.Lxb8. En hoewel het er op lijkt dat zwart misschien nog wat compensatie heeft, zegt Houdini +24...

Al met al was het een onderhoudende partij, en weer een bevestiging voor me dat schaken echt te moeilijk is. Maar dat maakt het ook zo leuk. ■

2^e open Best of the West Schaaktoernooi

Op de **zaterdagmiddagen**: 26 oktober, 23 november en 21 december 2013,
1 februari, 15 maart, 19 april en 24 mei 2014 in Amsterdam

Tijden:	Aanvang: 14.00 uur (zaal open om 13.45) 1 ^e ronde melden aan de zaal tussen 13.30 en 13.45 uur
Waar:	Woestduincentrum, Woestduinstraat 18, 1058 TE Amsterdam (t/m december 2013). Per 2014: Bilderdijkpark.
Kosten:	€ 25 te betalen voor de 1 ^e ronde aan de speelzaal. Niet-KNSB-leden betalen € 5 extra voor 1 jaar ratinghouderschap van de KNSB.
Inschrijving:	Aanmelden o.v.v. naam, e-mailadres, telefoonnummer, club en KNSB-rating op: openbestofthewest@gmail.com
Indeling:	Eén groep, 7 ronden Zwitsers op rating
Speeltempo:	1 uur en 50 minuten voor de partij plus 5 seconden extra per zet (bij onvoldoende DGT's aan de lage borden 1 uur en 55 minuten voor de partij)
Ratingverwerking:	De resultaten tellen mee voor de KNSB-rating.
Byes:	In de eerste 5 ronden zijn 2 byes mogelijk (½ punt)
Regels:	Er wordt gespeeld volgens de FIDE-regels voor het Schaakspel (6.6a gewijzigd in: uiterlijk een half uur na het begin aanwezig)

Prijzen

Er zijn drie ratinggroepen op basis van de KNSB-rating bij aanvang van het toernooi:

1. Vanaf 1700
2. 1500 tot 1700
3. Tot 1500

In elke ratinggroep zijn de prijzen:

- 1^e prijs: € 100 + beker
- 2^e prijs: € 75 + beker
- 3^e prijs: € 50 + beker

Best of the West

SV Amsterdam West is geworteld in de stadsdelen West en Nieuw-West. De winnaar van het open toernooi mag zich daarom in Amsterdam net als Jan Timman met recht 'Best of the West' noemen.

Lola

EEN VERSLAG VAN DE STRIJD IN GROEP C

door Wim Suyderhoud

Mijn vakantie kon niet beter beginnen dan met een schaaktoernooi. Ik had er echt zin in. Vorig jaar startte ik voorzichtig en toen eindigde ik met 6 uit 9 frustrerend dicht in de buurt van de winnaar. Dit keer wilde ik het ambitieuzer aanpakken en zien of ik kon meedoen om de prijzen. Aan het bord zou ik de tijd van de tegenstander optimaal benutten, veel drinken en mijn momenten van ontspanning zorgvuldig kiezen. Om de spanning weg te nemen, ging ik 's ochtends en 's avonds afleiding zoeken buiten het schaken. Eén en ander zou resulteren in de consumptie van negen liter appelsap, ongeveer 250 fietskilometers en zo'n slordige tien uur livemuziek.

De eerste drie partijen leverden het maximale resultaat op. Het patroon was steeds

hetzelfde. Ik kwam door matig openingsspel licht in het nadeel, loste de problemen op, kreeg controle en won

in het eindspel. Ik hield het langer vol en maakte minder fouten dan mijn tegenstanders. Ter illustratie deze partij uit de derde ronde tegen een oude bekende van mij.

Wim Suyderhoud (1732)
– **Ben Duivenvoorde (1662)**
SPA groep C, 8 juli 2013

1.d4 Pf6 2.Lg5 e6 3.e4 d6
4.Pc3 Pbd7 5.Pf3 Le7 6.
Ld3 e5 7.d5 h6 8.Le3 g5 9.
h3 Pf8 10.Lb5 Ld7 11.Dd3
c6 12.dxc6 bxc6 13.La4 Pe6
14.g3 Dc7 15.Da6? Een
zwakke zet, die neerkomt op
het verlies van twee tempi.
15... g4 16.hxg4 Pxd4 17.
Dd3 Pxe3 18.Dxe3 Pg5
19.0-0-0 Op het moment dat

ik de armen kruiste, ging ik twijfelen. Had ik niet eerst 19.Pxg5 moeten doen?
19... Dc8 Het lijkt of zwart hier de kans onbenut laat om de kwal te winnen met 19... Lg4 20.Pxg5 Lxd1 21.Pxf7 Kxf7 22.Txd1, zoals ik dacht aan het bord. Nadere analyse toont aan dat wit in deze variant groot voordeel kan krijgen na 20.Pd5! Db7 21.Dc3 Tc8 22.Pxe5!
20.Pxg5 Lxg5 21.f4?

Gedwongen, zo lijkt het, maar wit heeft beter: 21.Dxg5!! Het is slecht voor je zelfbeeld als je zo'n mogelijkheid mist.

23.Tdg1 Dc7 24.Dd4 0-0-0 25.Tg7 Le6 26.Lb3 Ik zag af van 26.f5 c5 27.Dd3 Lf6 omdat ik vond dat op deze manier zwarts lopers veel te sterk worden.
26... Lxb3 27.axb3 Lf8 28.Tg2 Th7 29.Dc4 Lg7 30.Thg1 Lf6 31.Da6+ Db7 32.De2 Ld4 33.Th1 a6 34.Tgh2 Tdh8 Zie *diagram 1*.

diagram 1

35.e5! dxe5 36.fxe5 Te8? 37.De4! Dit levert wit de materiaalwinst op die er vanwege de gebrekkige coördinatie van de zwarte stukken al een tijdje in zat.

37... Lxc3 38.Dxh7 Lxe4 39.Df5+ Wit moet in het vervolg nog even oppassen voor aftrekschaakjes en andere lopertrucs.

39... Dd7 40.Dxd7 Kxd7 41.Tf2 Te7 42.Txh6 f6 43.c3 Kd6 44.Kc2 Te6 45.Th8 Kc7 46.Th7+ Kb6 47.Td2 Td6 48.Txd6 Lxd6 49.Kd3 a5 50.Kc4 Lf5 51.b4 axb4 52.Kxb4 Le3 53.Tf7 Lg5 54.Kc4 Lh4 55.Tf8 Kc7 56.b4 Kd7 57.b5 cxb5 58.Kxb5 Ke7 59.Th8 Le1 60.c4 Kd7 61.Kc5 Lc3 62.Kd5 Le5 63.Th7+ Kc8 64.c5 Lc3 65.Kc6 Kb8 66.Kb6 f5 67.Tf7 Le5 68.Tf8# 1-0

Mijn score van drie uit drie bleef niet onopgemerkt bij de bevriende schakers in de speelzaal. Ook via sms, email, facebook kwamen er steunbetuigingen. Nils de Rijk 'appte' helemaal vanuit Spanje, waar hij tezelfdertijd aan een schaaktoernooi deelnam. Het zijn sterke benen die zulke weelde kunnen dragen.

■ Bijgeloof

Even terzijde. Ik ben een nuchter persoon (zei de gek). Ik beschouw alle bijgeloof als hersenspinsels van zwakbe-gaafden. Niettemin bespeur ik bij mezelf de neiging om handelingen te herhalen als het goed gaat in een toernooi. Exact dezelfde route fietsen, op exact hetzelfde tijdstip van huis gaan, van die dingen. Kent u dat? Bij de Middenweg is een waterfonteinje waar ik tot nu toe steeds was afgestapt om een slokje te drinken. Als

ik opnieuw zou afstappen, gaf ik toe aan mijn neiging tot bijgeloof. Als ik dat niet deed, bracht ik misschien mijn goede reeks in gevaar. Hoe kon ik deze puzzel oplossen?

Op dat moment realiseerde ik me dat ik de reiger miste.

De afwezigheid van de reiger leidde tot een nuttig inzicht. Elke keer als ik langreed, had hij zitten vissen langs de waterkant, maar nu niet meer. Nu ik erover nadacht, de drie keren voordien had het beest

ook niet op precies dezelfde plek gezeten. Toont de wisselende positie van de reiger niet aan dat alles wat buiten mijzelf plaatsvindt aan volstrekte wilkeur onderhevig is? Dus zelfs als ik mijn eigen handelingen negen dagen

lang heel precies kon herhalen, dan nog zouden alle andere omstandigheden variëren. De werkelijkheid – zo die al bestaat – laat zich niet bezweren. Toch een zorg minder.

■ Lola

Lola den Dunnen is dertien jaar oud. Zij verplaatst de stukken met een sierlijk boogje en als zij de klok indrukt, maakt haar hand een golfbeweging die zij op het laatste moment een beetje vertraagt waardoor het lijkt of zij de klok *streelt*. Haar nagels zijn roodgelakt. Op haar T-shirts staat met grote letters LOL en LOVE.

Om haar heen cirkelt een jonge vrouw die te veel op haar lijkt om niet haar moeder te zijn. Ik denk aan Shelley Winters.

She was Lo, plain Lo, in the morning, standing four feet ten in one sock. She was Lola in slacks. She was Dolly at school. She was Dolores on the dotted line. But in my arms she was always Lolita.

De hele weg naar het Universum (ik stopte even bij het waterfonteinje omdat ik een droge mond had) had ik het gelijknamige lied van the Kinks in mijn hoofd. Niet omdat de tekst – over een travestiet – zo toepasselijk is, maar omdat het zo lekker galmt. Lo-Lo-Lo-Lo-Lola. Ik had het voor mijn vertrek nog even op de gitaar gespeeld.

*I'm not dumb but I can't understand
Why she looks like a woman
and plays like a man
Oh my Lola*

In crisissituaties kan ik me behoorlijk gênant gedragen. Toen ik wankelend opstond wist ik nog iets van een berustende glimlach te produceren. Maar toen mijn blik die van concurrent Frits Veenstra kruiste, begon ik tot mijn verrassing te orakelen: 'Ik ga het toernooi nog wél winnen,

zen bier met enkele bevriende collega's. Twee van hen hadden een universitaire graad behaald na een studie van vier jaar, terwijl gezin en werk

toch gewoon doorgingen. Na de nodige hilariteit over de verstandelijke vermogens van een volwassen man die verliest met schaken van een 13-jarig meisje, raakte het onderwerp van de agenda. Ik zal niet uitweiden over de gebeurtenissen van de rest van

de avond en eerlijk gezegd zou ik het ook niet precies meer weten.

Ik verwachtte de volgende dag problemen te krijgen met mijn uithoudingsvermogen, maar dat bleek mee te vallen. Ik kreeg voor de tweede keer dit toernooi te maken met een soort Leeuwverdediging (is die momenteel populair of zo?) en na een probleem op g4 te hebben opgelost, kon ik mijn tegenstander vastzetten en zijn stelling binnendringen met mijn stukken. De mentale dreun van gisteren was zonder gevolgen gebleven.

Lola richtte snel haar pijlen op mijn koning. Ik maakte een vroege fout die een loperoffer op h7 toeliet en daarna holde het bergafwaarts. Toen ik op zet 20 al moest opgeven ('O, geef je op?') was daar ruim aandacht voor aan de omringende bordes. Ik had niet verloren, ik was *geveegd*.

hoor.' *Famous last words*, moet Frits hebben gedacht. In mijn hoofd galmden ze nog onplezierig lang na.

■ Succesvolle afleiding

De succesvolle afleiding van die avond (en nacht) bestond uit het nuttigen van vele gla-

Sterker nog, in de volgende twee partijen, tegen concurrenten Jack Smith en de eerder genoemde Frits Veenstra, kreeg ik de wind stevig mee. Jack, die naar eigen zeggen meer poker speelt dan schak, had een mooie aanval opgezet die leidde tot de volgende stelling. Zie *diagram 2*.

diagram 2

Had wit hier Lxe8 gespeeld, ik had moeten opgeven. Jack liet me echter als volgt ontsnappen: **35.Df6+ Kc7 36.Tf5 Db4 37.Dxd4 Tad8 38.Dxa7 Txe4 39.Da5+ Dxa5 40.Txa5** Zie *diagram 3*.

diagram 3

Lo and behold: de totaal verloren stelling is opeens gekanteld. Er resteerde een toren-eindspel dat met twee witte pluspionnen verbluffend gemakkelijk te winnen bleek... voor zwart!

40... Tg4+ 41.Kf2 Td2+ 42.Kf3 Tgg2 43.h4 Ld5+ 44.Txd5 cxd5 45.Tf1 Txb2 46.Kf4 Tb4+ 47.Kf3 Tgg4 48.Lh7 Txb4 49.g6 Tbf4 50.Ke2 Txf1 51.kxf1 Tg4 52.Lg8 Kc6 53.Lf7 d4 54.Ke2 Ke5 55.Kf3 Tg1 56.Kf2 Tg5 57.Kf3 b6 58.Le8 d3 59.Lf7 Kd4 60.Kf4 Tg1 61.Kf5 d2 62.Lb3 d1D 0-1 Alas, Mr Smith.

In de partij tegen Frits kwam ik goed weg toen hij net voor de tijdcontrole in een voor hem voordelige stelling twee zetten verwisselde, waardoor hij eerst een paard weggaf en van de weeromstuit een zet later ook zijn dame.

✘ Dingetje

Ik stond op 6 uit 7. Twee ronden voor het einde had ik al evenveel punten als vorig jaar. Nu deed zich een nieuw dilemma voor.

Al voordat ik wist dat ik ging deelnemen aan dit schaaktoernooi had ik met een vriend kaartjes gekocht voor de zaterdag van het North Sea Jazzfestival. Dat was morgen. De vraag was hoe laat ik daar kon zijn.

Ik wilde graag Steve Winwood horen, die al om 18:30 geprogrammeerd stond, en als ik een lange partij moest spelen,

haalde ik dat nooit. Ik keek eens goed naar de stand. Lola stond aan kop met 6,5. Zij had alle favorieten al gehad (waaronder Frits, die zij had laten ontsnappen met een halfje) en ging het toernooi zeker winnen. Ik stond ingedeeld tegen John Pex, die nog niet aan de liveborden had gespeeld en nu met 5,5 boven was komen drijven. Misschien wilde hij wel genoeg nemen met een snel halfje? Ik besloot

het hem voor te stellen en sprak af met mijn vriend dat ik later naar Rotterdam zou komen als het antwoord onverhoopt negatief was.

Aan een livebord remise aanbieden na één zet, dat is wel een dingetje. Op weg

naar de speelzaal oefende ik nerveus op de formulering van de vraag, alsof ik er nog niet zeker van was. Maar ik

had mijn keuze gemaakt, ik zou er niet meer op terugkomen. Ik deed mijn remisevoorstel en John reikte me de hand. Vervolgens liet ik mijn NSJ-ticket aan iedereen zien om te bewijzen dat ik echt geen lafaard was, haalde verontschuldigend mijn schouders op en blies de aftocht. Maar zo makkelijk zou dat niet gaan (mannelijke). Op het punt de zaal te verlaten, werd ik aangeklampt door een clubgenoot. Hij had mij hoog zitten, zei hij, maar nu was ik enorm gedaald in zijn achting.

Onvermoed gunstig

Steve Winwood was niettemin het absolute hoogtepunt van mijn zaterdagavond. Toen ik om 2:30 moe maar voldaan thuiskwam, ging ik toch even op de SPA-site kijken hoe de ronde van vandaag was verlopen. Het eerste wat ik zag, was dat ik aan kop stond. Huh? Lola had verloren! Wie had dat gedacht? Ik kon de slaap niet vatten. De volgende morgen voelde ik me alsof ik was leeggelopen. Ik had wei-

nig vertrouwen meer in mijn vermogen om een goede partij te spelen. De situatie was als volgt: Lola en ik gingen aan kop met 6,5 en daarachter volgden Frits, John en mijn aangewezen tegenstander met 6. Ik zou voor het eerst aan bord 1 spelen – *op tijd gepiekt*, zou je zeggen als je niet beter wist – en ik had wit, wat ik prettig vond. Alles wat mij mentaal kon sterken, pakte ik aan als ware het doping. Ik prentte mezelf in dat ik zo energiek mogelijk moest spelen.

De loop der gebeurtenissen was onvermoed gunstig. Bijgelovigen zeggen dan: alles viel op zijn plaats. Ik kreeg de opening op het bord die ik graag speel en kwam snel in het voordeel door een kleine fout van mijn tegenstander. Naast me zag ik dat Lola een pion achter kwam en daarna nog één. Aan mijn eigen bord vervlakte de stelling nadat ik had verzuimd om met behoud van aanval een pion te winnen. Frits (12?, 13?) kwam even van zijn bord vandaan om het me uit te leggen.

Rank	Name	Score	M/F	Rating	TPR	W-We	BH	SB	TPR Mixed	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	<u>Suyderhoud, Wim</u>	7.0	M	1732	1841	+1.08	51.5	38.25	1873	1	1	1	0	1	1	1	½	½
2	<u>Veenstra, Frits</u>	7.0	M	1733	1851	+1.19	50.5	37.0	1883	1	1	1	1	½	½	0	1	1
3	<u>Pex, John</u>	7.0	M	1663	1855	+2.16	49.0	36.0	1855	1	0	1	1	½	1	1	½	1
4	<u>Den Dunnen, Lola</u>	6.5	F	1599	1844	+2.62	56.0	40.0	1869	1	1	1	1	½	1	1	0	0
5	<u>Van Nie, Piotr</u>	6.5	M	1714	1805	+1.12	50.5	34.25	1805	½	1	1	1	1	½	0	1	½
6	<u>Bulthuis, Jelle</u>	6.5	M	1786	1790	+0.04	46.5	30.75	1809	1	½	1	1	0	1	0	1	1
7	<u>Klein, Istvan</u>	6.0	M	1567	1854	+3.00	47.5	29.0	1791	0	1	1	1	½	1	½	1	0
8	<u>Bakkes, Frits</u>	6.0	M	1541	1766	+2.71	40.5	26.75	1766	0	½	0	1	1	1	1	½	1
9	<u>Van de Laar, Bert</u>	6.0	M	1712	1696	-0.18	40.0	26.0	1696	½	0	1	1	0	1	1	½	1
10	<u>Smith, Jack</u>	5.5	M	1700*	1704	+1.00	52.0	28.75	1704	1	1	0	1	1	0	1	0	½
11	<u>Holdorp, Chris</u>	5.5	M	1570	1796	+2.41	48.0	27.75	1781	½	1	1	½	0	1	½	½	½
12	<u>Kreitmair, Thomas</u>	5.5	M	1547	1713	+1.84	43.5	23.75	1743	0	1	0	1	1	1	0	1	½
13	<u>Loeve, Jaap</u>	5.5	M	1717	1696	-0.23	43.0	23.25	1696	1	1	1	0	0	½	1	½	½
14	<u>Dekker, Albert</u>	5.5	M	1768	1674	-1.02	40.0	21.75	1674	0	½	0	1	1	1	1	1	0
15	<u>Meijer, Casper</u>	5.5	M	1643	1716	+0.75	38.0	20.0	1669	1	0	0	1	1	0	½	1	1
16	<u>Duivenvoorden, Ben</u>	5.0	M	1662	1648	-0.15	49.0	23.0	1648	1	1	0	1	1	0	1	0	0

Wedstrijdleader Theo Wijers

Hijzelf was zijn tegenstander aan het overklassen. Een laatste blik opzij leerde dat het slecht ging met Lola. Zij zat ineengedoken achter haar bord. Ik wikkelde af naar een eindspel waarin ik risicoloos op winst kon blijven spelen. Omdat een foutje gauw gemaakt is, deed ik een remisevoorstel, dat zonder aarzeling werd aangenomen.

CSN

Ik was van de koplopers als eerste klaar en dat kwam goed

uit, want ik had wéér kaartjes. Dit keer voor een concert van Crosby, Stills en Nash dat die avond zou plaatsvinden in Den Haag – de slagroom op de vakantietaart. Nadat ik nog even bij wedstrijdleader Theo Wijers was geweest om te melden dat ik niet bij de prijsuitreiking kon zijn, keerde ik nog één keer terug naar de arena en vond daar Lola in tranen. Dapper strekte ze haar hand naar mij uit om me te feliciteren. Ik kon haar nog een obligaat 'volgende keer

beter' toevoegen voordat zij in de armen van haar moeder verdween. Frits won als verwacht en de volgende ochtend bleek ook John knap te hebben gewonnen van de speler met de hoogste rating. Er was voor ons drieën een berg geld te verdelen. Toen ik mijn deel de volgende ochtend in de grote lege sporthal bij Theo ging ophalen, was hij daar met Aart Strik en diens vrouw en zoon aan het opruimen. *Hallo*. Uitgerekend de mensen die het mogelijk hadden gemaakt dat honderden liefhebbers heerlijk konden schaken, stonden zich hier in het zweet te werken! Het was ontluisterend. Daarom, beste Theo en Aart, wil ik op deze plaats een hartelijk dankwoord aan jullie adres uitspreken namens alle deelnemers van het SPACHess-toernooi 2013!

En dan nog dit. De jonge Lisa Schut won met overmacht de strijd om het Nederlands kampioenschap bij de dames, dat zich tegelijkertijd met het SPA open in het Universum afspeelde. De titel was jarenlang het eigendom geweest van de 'ouderen' Peng en Lanchava. Misschien kan Lola daar moed uit putten: als je jong bent en talent hebt en hard wilt werken (en je hebt lieve ouders die je steunen), dan kan succes snel komen. Hoe dan ook, er wacht volgens de koningen van de samen-zang een nog groter geluk:

*Carry on
Love is coming
Love is coming to us all* ■

Leon aan het grote werk

Een dubbelinterview

Clubkampioenen geven simultaan tegen de Caissajeugd

door Tjerk Hoek

De clubkampioenen van 2013 Leon Reina (jeugd) en Arno Bezemer (senioren) gaven op 25 juni jongstleden een dubbelsimultaan tegen 19 jeugdleden. Een dubbelsimultaan vraagt om een dubbelinterview, dat de heren na afloop graag wilden geven.

Leon: ik vond het heel leuk om te doen. Ik vond simultaanspelen net als rondjes rennen en zetten doen. Arno en ik hadden uitgerekend dat wij gemiddeld zeven seconden per zet mochten gebruiken. Simultaan spelen was voor mij ook schaakopgaven maken: Arno zette de problemen voor mij op, ik probeerde ze op te lossen.

Arno: Leon speelde zo snel dat hij mij twee maal inhaalde. Ik vond sommige spelers beter spelen dan ik had gedacht. Een paar spelers speelden heel goed. Ik heb wel een goede raad. Als je simultaan speelt, moet je niet pas gaan nadenken als de simultaangever bij jouw bord staat. Dan heb je te weinig tijd om een goede zet te doen.

De sfeer was goed maar er was soms weinig concentratie en rust. Er werd te veel gepraat tijdens de simultaan. Tenslotte

de uitslag. Van de 19 deelnemers hebben gewonnen: Martijn, Willem, Aram, Kylian, Bram del Canho en Liv del Canho. Remise hebben gespeeld: Tyke, Dante, Murlyn en Ton. De overige negen jeugdspelers hebben verloren. ■

De jeugdspelers met hun trouwe ouders.

Het seizoen van de jeugd

door Wim Suyderhoud

De jeugdafdeling van Caissa bloeit. Jullie kunnen er vanalles over lezen op de clubwebsite. Leon Reina werd clubkampioen na een spannende tweekamp met Martijn Haan. De andere kampioenen van seizoen 2012/2013 willen we ook graag in CN noemen. Daarom krijgen jullie hier alle eindstanden en een selectie van de prijswinnaars te zien.

Pupillenladder 2013	
Jarno	138
Tom	79
Eveline	56
Liv	56
Amitai	52
Charlotte	40
Damen	36
Igor	35
Andya	34
Rosanna	22
Juliette	20
Iwan	18

Aspirantenladder 2013	
Arian	228
Philip	218
Kasper	180
Leon	176
Felix	154
Kilian	150
Elena	148
Martijn	140
Gabriele	130
Merlyn	104
Jesse	102
Bram	102
Yoeli	96
Dante	96
Simon	94
Larik	90
Tyke	88
Daniel	82
Francesca	68
Willem	62

Match	Spelers		R1	R2	R3	T1	T2
Algemeen	Leon	Martijn	0-1	1-0	1-0		
Moties	Elena	Francesca	1-0	1-0			
Pupillen	Jarno	Tom	1-0	1/2-1/2	0-1	1-0	1-0

Koning Play-off	Gespeeld	Punten
Gabriele	3	2,5
Kilian	3	2
Philip	3	1,5
Simon	3	0

Damen Play-off	Gespeeld	Punten
Kasper	3	3
Jana	3	2
Felix	3	1
Arian	3	0

Twee Turn Play-off	Gespeeld	Punten
Jesse	4	3*
Willem	4	3*
Dante	3	2,5
Dante	2	2
Tyke	4	1,5
Yoeli	2	1
Merlyn	2	1
Bram	4	0

Pupillen Play-off	Gespeeld	Punten
Juliette	5	4
Liv	4	2,5
Eveline	3	2,5
Amitai	3	2
Rosanna	4	2
Iwan	3	1,5
Igor	1	1
Andya	1	1
Damen	3	0,5
Nathan	1	0
Charlotte	3	0

*J Jesse wat de beslissingspartij tegen Willem.

Jeugdkampioen 2013 Leon (l) en scheidend kampioen Martijn.

Jesse, winnaar van de Torengroep.

Kasper met de beker van de Damegroep, geflankeerd door Luuk (l) en Aram.

Elena (r) werd kampioen bij de meisjes voor Francesca.

Tom, tweede bij de pupillen.

Debbie Nieberg reikt Kasper de eerste bronzen Matmedaille uit. Om de prijs te kunnen winnen, moest Debbie 20 maal mat worden gezet.

Aram won de laddercompetitie.

Kilian kreeg de beker voor de tweede prijs in de Koningsgroep uit handen van jeugdtrainer Robert Jan Schaper. Gabriele won maar was al weg!

Juliette (tweede van links) wint de play-offs in de Piongroep van Amitai, Evelien en Liv (vlnr).

Cartoontime!

Oplossingen

problemen (pag. 7) & studies (pag. 19)

❖ Probleem 1

Wit geeft mat in twee

O. Wurzburg

Grand Rapids Herald, 1932

1.Te2 Kb5 2.Tc2

Kd5 2.Lg2

d5 2.Te6

De onverwachte sleutelzet geeft uit verschillende richtingen twee vluchtvelden vrij.

❖ Probleem 2

Wit geeft mat in twee

P.H. Williams

Birmingham Post, 1890

1.Dh3 Kc4 2.Le2

Ka4 2.Lc6

Ka6 2.Df1

Een verbluffende sleutelzet die de vorm van een hinderlaag aanneemt. De controle van de dame over de derde rij is van de hoogste prioriteit om tot een mat in twee te leiden.

❖ Probleem 3

Wit geeft mat in twee

E. Puig Y Puig

Schackbladet, 1906

1.Ta4 Kxa4 2.Lc6

Kb6 2.Da5

Kc5 2.Db4

Soms verbaast een sleutelzet omdat een actief stuk uit de actieve zone wordt teruggetrokken. Hier zien we het omgekeerde: er verschijnt een zelfopofferend stuk op het toneel.

❖ Probleem 4

Wit geeft mat in drie

O. Wurzburg

Der Westen, 1914

1.Dg3 Kd2 2.Df3 Ke1 3.Kc2

Ke2 2.Kc1 Kf1 3.Kd2

De twee matstellingen vormen een 'kameleon-echo'. Dit soort problemen komt weinig voor en vormt een grote uitdaging voor elke problemist.

❖ Probleem 5

Wit geeft mat in drie

V. Nabokov

Poems and Problems, 1970

1.Dh7 Kb8 2.Txa3 Kc8 3.Ta8

a2 2.Db1 Ka7 3.Txa2

Lolita is al langgekomen in dit nummer van CaissaNieuws. En nu is de auteur van Lolita aan de beurt. Nabokov wist ook achter het schaakbord van wanten.

❖ Probleem 6

Wit geeft mat in vier

K. Traxler

Zistá Praha, 1918

1.Pd4 Lc4 2.Pdf3 Lb5

3.Pf7+ Kh7 4.P3g5

1.Pd4 Lc6 2.Pde6 Le8

3.Pd8 L~ 4.Pdf7

❖ Studie 1

Wit speelt en wint

Aldo van de Woestijne, 2013

1.Ta4+ Kb1 2.La2+ 2.Lg6+?

Tc2+ 3.Kd1 Lf5! 4.Lxf5 pat

2... Ka1 3.Lc4+! Kb1

4.Ld3+ Tc2+ 5.Kd1 Lf5

6.Te4! en wint 6...Lxe4

7.Lxe4 of 6...Ka2 7.Lxc2

❖ Studie 2

Wit speelt en wint

L. Topcheev, 1927

1.Th8+ Kd7 2.Th7+ Kd6

3.Pf7+ 3.Txa7 Pat.

3... Kc6 4.Pe5+ Kb6 5.Pc4+

Ka6 6.Th6+ Kb7 6... Kb5

7.Tb6+ Ka4 8.Kc3 Tb7

9.Pb2+ Ka5 10.Txb7

7.Pd6+ Kb8 7... Ka6/Kb6/

Kc6 8.Pc8+

8.Th8+ Kc7 9.Pb5+ +=

❖ Studie 3

Wit speelt en maakt remise

A. Gurvitch, 1927

1.f7 Lf4+ 1... Ke7 2.Kc3 Kxf7

3.Kb4 Lc7 4.Kb5 Ke6 5.a6=

2.Kc3 Lh6 3.f8D+ Lxf8

4.a6 bxa6 5.Kb4 Kc6+

6.Ka5 Kb7 =

❖ Studie 4

Wit speelt en maakt remise

E. Pogosiantz, 1971

1.Pf2+ 1.Txa2? c1P+! 2.Kb2

Pxa2 3.Pf2+ Kh2! (3... Kg2?

4.Pd3 = Zie hoofdvariant.)

4.Kxa2 Tg2 +-

1... Kh2 1... Kg2 Zie derde zet.

2.Pg4+ Kh1 3.Pf2+ Kg2

4.Txa2 c1P+ 4... c1D 5.Pd3+

5.Kb2 Pxa2 6.Pd3 Td1

7.Kc2 Th1 8.Kb2 Td1

9.Kc2 Positionele remise.